

45. møde.

Onsdag den 15. december kl. 13.

Tredje næstformand (Erlendsson):

Medlem af folketinget *Ib Nørlund*, der har orlov på grund af midlertidig udsendelse i offentligt hverv, har meddelt mig, at han fra og med den 17. december 1976 atter kan give møde i tinget. Stedfortræderens, *Bodil Emanuels*, hverv som midlertidigt medlem af folketinget ophører fra nævnte dato at regne.

Medlemmer af folketinget *Poul H. Møller*, *Chr. Christensen*, *Jens Møller* og *Inger Stilling Pedersen* har meddelt mig, at de ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om svangerskabsafbrydelse.
(Lovf. nr. L 155).

Medlemmer af folketinget *Glistrup*, *Bach* og *Jørgen Junior* har meddelt mig, at de ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om forlængelse af fristen for frivillige restskattebetalinger.
(Lovf. nr. L 156).

Medlemmer af folketinget *Burgdorf*, *Hagen Hagensen*, *Karen Thurøe Hansen* og *Poul Schlüter* har meddelt mig, at de ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om dansk indfødsret.
(Lovf. nr. L 157).

Skriftlig fremsættelse af lovforslag.

Ordføreren for forslagsstillerne (*Poul H. Møller*) (KrF):

Jeg skal herved tillade mig at fremsætte forslag til lov om svangerskabsafbrydelse, idet jeg i øvrigt henviser til forslagens tekst og de ledende bemærkninger.

Ordføreren for forslagsstillerne (*Glistrup*) (FP):

Jeg tillader mig herved at fremsætte forslag

til lov om forlængelse af fristen for frivillige restskattebetalinger, idet jeg vedrørende motiveringen for fremsættelsen skal henviser til bemærkningerne til lovforslaget.

Ordføreren for forslagsstillerne (*Burgdorf*) (KF):

Jeg skal herved tillade mig at fremsætte forslag til lov om ændring af lov om dansk indfødsret.

Det må imødeses, at der de kommende år vil blive indgået stadig flere dansk-udenlandske ægteskaber. Hvis kvinden ikke ligestilles med hensyn til børnene i disse ægteskaber, må vi også imødesee langt flere tragiske kidnappingsaffærer, hvor fædre bortfører deres børn til andre lande, hvor den danske mor ingen rettigheder har.

Det er baggrunden for det konservative folkepartis forslag om at ændre indfødsretsloven. Vi fremsatte et tilsvarende forslag i 1972, men det blev aldrig færdigbehandlet, fordi man besluttede at afvente en fællesnordisk betænkning om samme emne.

Denne betænkning er nu kommet, og følges den, bliver den eneste ændring i den danske mors retsstilling, at hendes barn kan få dansk statsborgerskab, hvis også den udenlandske far ønsker det. Det forslag mener vi ikke er tilfredsstillende. Begrundelsen for betænkningens forslag er, at man vil undgå dobbelt statsborgerskab. Men vi mener ikke, at det hensyn kan være særlig tyngende over for den tragedie, det er for en dansk mor at miste sit barn for stedsse, når hendes udenlandske mand bortfører det til sit hjemland.

Yderligere indeholder den gældende lov en opfordring til at undgå ægteskab, når den danske mor vil sikre sig retten til at være sammen med barnet. For kun når et barn af et dansk-udenlandsk forældrepar er født uden for ægteskab, har både moderen og faderen de samme rettigheder over for barnet.

Derudover henvises til lovforslagets bemærkninger.

Den første sag på dagsordenen var:
Spørgsmål om meddelelse af orlov til og indkaldelse af stedfortræderen for folketingsmedlem Grete Hækkerup.

Tredje næstformand (Erlendsson):

Dersom ingen gør indsigelse, vil jeg betrag-

[Tredje næstformand.]

te det som vedtaget, at den ønskede orlov meddeles fra og med den 15. december d. å., og at stedfortræderen indkaldes som midlertidigt medlem. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Spørgsmål om meddelelse af orlov til og indkaldelse af stedfortræderen for folketingsmedlem Ole Espersen.

Tredje næstformand (Erlendsson):

Dersom ingen gør indsigelse, vil jeg betragte det som vedtaget, at den ønskede orlov meddeles fra og med den 15. december d. å., og at stedfortræderen indkaldes som midlertidigt medlem. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Indstilling fra udvalget til valgs prøvelse.

Ordføreren for udvalget til valgs prøvelse (Poul Dam) (SF):

Folketinget har nu vedtaget at meddele orlov til to medlemmer, og i fortsættelse heraf skal jeg gøre indstilling om godkendelse af deres stedfortrædere som midlertidige medlemmer.

Det drejer sig for det første om skoleinspektør *Hans E. Erenbjerg*, der er 1. stedfortræder for socialdemokratiet i Storstrøms amtskreds, hvor fru *Grete Hækkerup* er valgt.

For det andet drejer det sig om sekretær *Hans Hækkerup*, der er 2. stedfortræder for socialdemokratiet i østre storkreds, hvor hr. *Ole Espersen* er valgt. Første stedfortræder er allerede indkaldt som midlertidigt medlem under hr. Lasse Budtz' orlov.

Udvalget til valgs prøvelse har behandlet disse sager, og jeg kan herefter på udvalgets vegne afgive følgende:

Indstilling.

1) Skoleinspektør *Hans E. Erenbjerg* godkendes som midlertidigt medlem af folketinget fra og med i dag, den 15. december 1976.

2) Sekretær *Hans Hækkerup* godkendes som midlertidigt medlem af folketinget fra og med i dag, den 15. december 1976.

Hermed sluttede forhandlingen.

Udvalgets ovennævnte indstilling vedtoges enstemmigt med 113 stemmer.

Den næste sag på dagsordenen var:
Spørgsmål til ministrene.

Af *Karlskov Jensen (V)* til økonomiministeren:
»Hvilke oplysninger kan ministeren give om den lempelse i låneloftet, som han gav tilsagn om i folketingets landbrugsudvalg ved tørkelovens behandling?«
(Spm. nr. 176).

Skriftlig begrundelse.

I forbindelse med behandlingen af lov om statsgaranti for lån og rentetilskud til tørkeramte landmænd gav ministeren udvalget skriftligt tilsagn om, »at ansøgere om lån ifølge denne lov sikres lån i deres normale pengeinstitutter, og at disse pengeinstitutter fortsat vil være i stand til at yde andre kunder deres normale lån«. Imidlertid beklager pengeinstitutter i disse tørkeramte områder sig stadig over, at de under hensyn til udlånsloftet ikke er i stand til at klare denne opgave, og at de ikke har modtaget oplysninger fra Nationalbanken om lempelser. Hvilke oplysninger er ministeren i stand til at give i denne forbindelse?

Karlskov Jensen (V):

I forbindelse med behandlingen af loven om tørkelån til landbrug skete der det, at vi ved anden behandling fik vedtaget et ændringsforslag, der gik ud på, at disse lån skulle kunne ydes ud over udlånsloftet. Under udvalgsbehandlingen mellem anden og tredje behandling havde vi en række drøftelser og fik af økonomiministeren et både mundtligt og skriftligt tilsagn om, at det måtte være regeringens hensigt under de kommende forhandlinger med Nationalbanken at søge udlånsloftet forhøjet, sådan at ansøgere om lån efter tørkeloven kunne sikres lån i deres normale pengeinstitutter, og sådan at disse pengeinstitutter fortsat vil være i stand til at yde deres andre kunder deres normale lån.

Dette tilsagn opfattede vi som så bindende – det blev jo givet både mundtligt og skriftligt i udvalget – at vi på det grundlag gik med til at tage vores ændringsforslag, som havde flertal ved anden behandling, tilbage.

Nu har jeg forstået, at økonomiministeren

[Karlskov Jensen.]

har medvirket ved en aftale med Nationalbanken om at gennemføre en 2 pct.s generel forhøjelse af udlånsloftet – en forhøjelse, der formentlig ikke har noget som helst at gøre med tørkelånene – og at der i forbindelse med denne aftale også er truffet aftale om, at der kan ske en eventuel individuel forhøjelse for de enkelte pengeinstitutters vedkommende i de tørkeskadede områder, sådan at disse pengeinstitutter ud af deres lånemuligheder selv skal dække den første halve procent af vedkommende pengeinstituts udlånsloft. Adskillige pengeinstitutter i disse forholdsvis lokale områder ser med meget stor bekymring på denne begrænsning, for det vil jo sige, at de rundt regnet skal afholde et halvt hundrede millioner kroner under udlånsloftet, og kun det, der rager deraf, kan de få en særlig ordning med.

På det grundlag vil jeg gerne spørge, hvordan økonomiministeren forestiller sig at disse pengeinstitutter skal være i stand til at sikre dem, der opfylder tørkelovens bestemmelser, deres lån, samtidig med at de, sådan som økonomiministeren gav os tilsagn om, skal være i stand til at betjene deres kunder i øvrigt med deres normale lån, herunder studiestøtte og byggelån, og hvad der nu måtte være.

Økonomiministeren (Per Hækkerup):

Det er korrekt, at jeg under drøftelserne både skriftligt og mundtligt gav et tilsagn om at forhandle med Nationalbanken om en udvidelse af låneloftet, som gjorde det muligt at imødekomme begæringerne om tørkelånene, som var statsgaranterede. Det førte til, at Nationalbanken efter forhandling med banker og sparekasser m. v. gennemførte en forøgelse af låneloftet på 2 pct. pr. 30. november i år. Den 9. december udsendte Danmarks Nationalbank derudover en meddelelse til banker, sparekasser og andelskasser, hvori det hedder:

»Efter forhøjelsen af pengeinstitutternes udlånsloft med 2 pct. pr. 30. november 1976 går Danmarks Nationalbank ud fra, at der vil være plads under udlånsloftet til lån til tørkeramte landmænd. Såfremt dette undtagelsesvis måtte vise sig ikke at være tilfældet, vil det pågældende pengeinstitut kunne rette henvendelse til Nationalbanken herom. Der vil dog i så fald kun kunne blive tale om individuelle forhøjelser af låneloftet svarende til den del af det pågældende pengeinstituts tørkelån, som overstiger 1/2 pct. af pengeinstituttets udlåns-

loft. Statens garantiskrivelser eller kopier heraf skal forelægges Nationalbanken som dokumentation.«

Det vil altså sige, at man får en forhøjelse af udlånsloftet på 2 pct., og man får derudover mulighed for at få en individuel forhøjelse af udlånsloftet, som skal gå til tørkelån, der overstiger 1/2 pct. af pengeinstituttets udlånsloft. Det er altså en fjerdedel af de udlånsloftsforhøjelser, der bliver tale om, som man selv skal dække ind. Hvad der ligger derudover, har man mulighed for at få forhøjet sit udlånsloft med.

Jeg tror, man må sige, at det er en meget liberal regel, og sådan tror jeg også det er opfattet af både Nationalbanken og pengeinstitutterne. Men hvis der foreligger individuelle tilfælde, tror jeg da, Nationalbanken vil være villig til at se herpå.

Karlskov Jensen (V):

Økonomiministeren bekræftede jo sådan set det, som jeg mente at have erfaret på dette område, men den tvivl er stadig tilbage, hvordan disse pengeinstitutter – det er jo relativt begrænsede lokalområder, hvori der findes mange små pengeinstitutter, f. eks. sparekasser – skal være i stand til at dække disse ca. 50 mill. kr., som det jo er efter regeringens skøn – jeg skønner, det er et større beløb – under deres udlånsloft under de vilkår, som økonomiministeren her redegjorde for.

Jeg går ud fra, ministeren er enig med mig i, at det, som en økonomiminister eller en minister i det hele taget siger til et udvalg, og det, som foreligger skriftligt i bemærkningerne til lovforslaget, er noget, der skal opfyldes. Det vil altså sige, at der skal sikres disse låntagere mulighed for at få lånene i deres normale pengeinstitut og på en sådan måde, at disse pengeinstitutter fortsat er i stand til at betjene deres normale kunder med lån ud over tørkelånene og uden at komme i vanskeligheder derved.

På den baggrund vil jeg gerne yderligere stille det spørgsmål til økonomiministeren, om han, hvis sådanne eksempler, som jeg her har antydnet, opstår, vil være villig til at tage forholdet op til en drøftelse for disse pengeinstitutters vedkommende, sådan at det, som har været grundlaget for vor stillingtagen ved tredje behandling, bliver sikret.

Økonomiministeren (Per Hækkerup):

Jeg gør opmærksom på, at det ikke er økono-

[Økonomiministeren.]

miministeriet, der fastsætter låneloftet, vi forhandler med Nationalbanken om det. Det løfte, jeg afgav, var, at jeg ville optage forhandlinger med Nationalbanken med henblik på en forøgelse af låneloftet og med en særlig hensyntagen til, at de tørkeramte landmænd kunne modtage lån igennem deres sædvanlige pengeinstitutter.

Det har resulteret i den aftale, som er sluttet mellem Nationalbanken og pengeinstitutterne, og jeg må erkende, at den efter min opfattelse går endda meget langt og opfylder det løfte, jeg har givet. Jeg vil naturligvis, som jeg også sagde det i første omgang, ikke have noget imod at se på individuelle tilfælde, men jeg vil gerne understrege: individuelle tilfælde, som ikke er en misbrug af lovens bestemmelser, hvorved man vil klemme sig særrettigheder til, fordi man disponerer på en måde, som det ikke har været hensigten med det udvidede låneloft at man skulle disponere på. Men hvis der foreligger så danne tilfælde, er jeg overbevist om, at Nationalbanken er villig til at se på det, som jeg også havde lejlighed til at give udtryk for, da vi drøftede tingene i udvalget.

Arne Bjerregaard (KrF):

Jeg er sådan set tilfreds med ministerens svar på, hvorledes pengene skal skaffes til de tørkeramte landmænd. Det spørgsmål, jeg nu stiller, er jeg ikke helt sikker på ligger inden for økonomiministerens ressort, men hvis det ikke gør det, kan ministeren selvfølgelig afvise det. Jeg har fornemmelsen af, at ministeren vil sørge for, at pengene så vidt muligt er til stede dér, hvor de skal være. Jeg vil spørge økonomiministeren, om han ikke har indseende med, at de skemaer, som skal udsendes til pengeinstitutterne, kommer frem til tiden. Vi må notere, efter hvad jeg har fået oplyst i dag i alt fald, at disse skemaer endnu ikke er tilgængelige for landmændene overhovedet at søge om det, som ministeren så velvilligt ønsker at stille dem i udsigt. Er det rigtigt, at de skemaer endnu ikke er udsendt?

Økonomiministeren (Per Hækkerup):

Hr. Arne Bjerregaard havde så evig ret: det kan jeg ikke svare på; det er ikke min ressort. Men jeg skal lade spørgsmålet gå videre til landbrugsministeren.

Hermed sluttede spørgsmålet.

201 Ft

Af Voigt (FP) til handelsministeren:

»Vil ministeren stoppe det erhvervshæmmende, tyranniske bureaukrati, der hersker i Dansk Standardiseringsråd, samt oplyse, hvad proceduren er, når nye importerede produkter skal opnå dansk godkendelse?«

(Spm. nr. 170).

Skriftlig begrundelse.

Jeg kan meddele ministeren, at jeg er blevet ringet op af hr. Bregnegård-Madsen, Østergade 76, Nr. Åby, som har forklaret mig, hvor uhyre vanskeligt det er for ham at få nye japanske styrthjelme godkendt. Jeg synes virkelig, at ministeren inden spørgetiden på onsdag skulle ringe til Bregnegård-Madsen, tlf. (09) 88 11 33, og selv tale med ham. Så tror jeg, ministeren vil få lidt af et chok over den behandling, man udsætter initiativrige folk for.

Alle de besværligheder, som Bregnegård-Madsen er udsat for, kunne jeg naturligvis godt ride op for ministeren, men jeg tror, en telefonopringning fra ministeren vil være mere værdifuld – for både ministeren og spørgeren. Jeg garanterer i hvert fald for, at ministeren ikke vil finde grund til at håne mig, fordi jeg har stillet ham et spørgsmål. Tværtimod tror jeg, ministeren vil sige: tusind tak for dette spørgsmål, den sag er jeg allerede i gang med at udrede.

Jeg skal for god ordens skyld gøre ministeren opmærksom på, at jeg har stillet et skriftligt spørgsmål til justitsministeren vedrørende regler for godkendelse af styrthjelme.

Voigt (FP):

Når jeg har stillet dette spørgsmål til handelsministeren, skyldes det først og fremmest, at det ser ud til, at det vil blive vanskeligt at dække det danske marked, således at der er styrthjelme nok, når nu den tvungne brug træder i kraft her om 15 dage.

Det er den almindelige opfattelse, at ca. 300.000 forbrugere skal anskaffe sig en styrthjelm, og det kan man vel nok sige er realistisk, når vi ved, at der er ca. 500.000 knallerter i brug. Det er derfor urimeligt, at man jager folk, som vil være med til at fremskaffe disse styrthjelme, langt bort, og derfor spørger jeg ministeren, om han vil stoppe det bureaukrati, der hersker i Dansk Standardiseringsråd, således at folk, der vil sælge styrthjelme, ikke skal gennemløbe 46 tætskrevne A4-ark og ydermere skrive under på, at de vil overholde disse

[Voigt.]

særlige bestemmelser, som går igen i alle arkene. De har jo ikke skygge af chance for at kontrollere det, når det er et udenlandsk firma. Hvorfor i himlens navn skal en mand, der vil handle med 3 typer styrthjelme importeret fra f. eks. Japan, indsende 33 hjelme til afprøvning og så få at vide, at de alle sammen vil blive totalt ødelagt? Jeg er helt enig i, at der skal være en kontrol, således at disse styrthjelme overholder bl. a. DS-mærket, men hvorfor er det ikke nok, at man har en enkelt formular på et A4-ark, og hvorfor er det ikke nok, at man sender en enkelt styrthjelm ind af hver type?

Jeg kan heller ikke lade være med at spørge ministeren, om han ikke synes, det er urimeligt, at man fra rådet sender forskellige oplysninger ud til folk, hvor man bl. a. siger, at en hagerem er en ting, man bruger til at spænde omkring hagen, for at styrthjelmene kan sidde fast på hovedet. Folk ude omkring i landet er da ikke idioter, de ved da nok, hvad en hagerem er, nøjagtigt ligesom de ved, at en tørresnor er noget, man hænger tøj op på.

Handelsministeren (Per Hækkerup):

Nu forstår jeg på spørgsmålet, at det kun drejer sig om styrthjelme; som spørgsmålet var formuleret, var det mere generelt, og det ville nok have taget betydelig lang tid, hvis jeg skulle have undersøgt alle de varer, det kunne dreje sig om, som skal gennemprøves igennem Dansk Standardiseringsråd, men nu drejer det sig altså om styrthjelmene.

Hr. Voigt henviser i sin skriftlige begrundelse til et konkret tilfælde og henstiller til mig, at jeg skal sætte mig i forbindelse med det pågældende firma. Det har ikke jeg personlig gjort, men det har handelsministeriet gjort: vi har været i telefonisk forbindelse med virksomheden, og virksomhedens indehaver har over for ministeriet givet udtryk for sin beklagelse af, at en medarbejder i firmaet uden hans vidende har rejst, som han kalder det, en storm i et glas vand. Der er ikke tale om, at en import er blevet standset på grund af udviklede godkendelsesprocedurer. Hvis sagens kommercielle aspekter afklares til fordel for en import, vil indehaveren søge den fornødne mærknings-tilladelse, og han synes ikke at anse de krav, der stilles for at opnå en tilladelse, for særlig byrdefulde.

Jeg kan naturligvis ikke i detaljer afgøre, hvilke spørgsmål det kan være fornuftigt at stille på de forskellige områder – det har jeg ikke sagkundskab til, det ved jeg ikke om hr. Voigt har med hensyn til styrthjelme eller andre varer, der kommer fra Dansk Standardiseringsråd – men jeg tror, man må erkende, at det, der er formålet med en sådan ordning, også den, der gælder for styrthjelmene, er at sikre forbrugerne, at de får styrthjelme af en tilfredsstillende kvalitet. Jeg kan derfor ikke imødekomme hr. Voigts ønske om at stoppe, hvad han kalder et erhvervshæmmende, tyrannisk bureaukrati.

Efter de oplysninger og de udtalelser, der foreligger for mig, anser jeg den eksisterende administration for at være fornuftig og nødvendig. Jeg kan også sige, det hviler på en fællesnordisk ordning, det administreres efter de samme retningslinjer i de nordiske lande, og det er en ordning til beskyttelse af forbrugerne. Jeg tror, at de, der har haft forbindelse med Dansk Standardiseringsråds virksomhed, både forbrugere og alle fornuftige erhvervsdrivende, der beskæftiger sig med styrthjelme, vil være enige med mig heri.

Voigt (FP):

Det er beklageligt, at den højtærede minister ikke vil være med til at lette på bureaukratiet, og at han synes, det er rimeligt, at der f. eks. skal bruges 33 styrthjelme, som man kan more sig med at hamre i stykker derinde for at undersøge, hvordan en høj bevægelsesenergi arter sig.

Men så vil jeg gerne stille ministeren det til-lægsspørgsmål: finder ministeren det rimeligt, at en licensindehaver er forpligtet til at indhente standardiseringsorganisationens godkendelse af eventuelle ændringer af produktions-betingelserne såsom ændring af råmateriale, ændring af maskiner samt andre ændringer, der kan påvirke produktets egenskaber? Hvordan skal licensindehaveren kontrollere dette, når fremstillingen foregår i Japan, og hvorfor skal man skrive under på, at han vil overholde dette? Det er jo simpelt hen umuligt.

Der står ydermere i de særlige bestemmelser, at ansøgningen, såfremt typeprøvning er foretaget, skal være ledsaget af en rapport, som viser, at standardens krav er opfyldt, og som er udsendt af en prøveinstitution, som skal godkendes. Må jeg spørge ministeren: hvem skal

[Voigt.]

kontrollere denne kontrollant? Hvorfor kan man ikke godkende en prøveinstitution, som har sagt til fabrikanten, at den opfylder standarden? Hvorfor i alverden skal Dansk Standardiseringsråd ind og overlape dette og godkende, at en prøveinstitution har sagt god for varen?

Handelsministeren (Per Hækkerup):

Jeg kan ikke sige andet, end at det forekommer mig rimeligt og fornuftigt, hvis man ændrer en vare, hvis man ændrer de råstoffer, der anvendes i varen, eller hvis man ændrer fremstillingsprocessen, som kan påvirke varens kvalitet, og der derved fremkommer en anden vare end den, der først forelå, at den bliver underkastet en fornyet kontrol. Jeg finder det mest betryggende, at den kontrol foregår igennem Dansk Standardiseringsråd fremfor i eventuelle andre instanser.

Glensgård (FP):

Er ministeren enig med mig i, at det efter Danmarks tiltræden af EF vil være rimeligt, at de godkendelser, der f. eks. er foretaget i Vesttyskland, også umiddelbart gælder i Danmark? Det er således i dag, at afprøvninger, der f. eks. er foretaget af, hvad vi kan kalde statsprøveanstalten i Vesttyskland, ikke umiddelbart godkendes af statsprøveanstalten i Danmark, men at vi skal igennem hele godkendelsesproceduren i Danmark også.

Kan ministeren oplyse, hvad der foregår med hensyn til harmonisering af de fælles bestræbelser, der nødvendigvis må være inden for EF af disse godkendelsesprocedurer? Jeg håber, ministeren kan bekræfte, at han er enig med mig i, at det er urimeligt, at man skal have forskellige statsanstalter inden for EF til at godkende samme produkter. Det må være rimeligt, at hvis et produkt er godkendt i ét EF-land, er det samtidig godkendt i alle andre, hvis det opfylder nogle mindstebetingelser.

Handelsministeren (Per Hækkerup):

Jeg kan oplyse hr. Glensgård om, at der findes den mulighed, at man i stedet for at anvende det dansk-svensk-finske grundlag for den mærkningsordning, man anvender over for styrthjelme, kan anvende en fælleseuropæisk godkendelsesordning. Hvis en sådan mærkning er foretaget, er den altså også godkendt herhjemme. Idet jeg går ud fra, hr. Glensgård er vidende om, at hr. Voigt har stillet det tilsvarende

spørgsmål til justitsministeren – ellers tilråder jeg bedre kommunikation inden for fremskridtspartiet – skal jeg henvise til det skriftlige svar, man har bedt om at få fra justitsministeren på dette spørgsmål.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af Halvgaard (FP) til undervisningsministeren:

»Agtter ministeren at gennemføre regler i folkeskolen, der dels sikrer elever og lærere den fornødne arbejdsro, dels sikrer børnene mod vold i frikvartererne samt til og fra skole, og vil ministeren drage omsorg for, at § 44 i lov om folkeskolen opfyldes efter hensigten?«

(Spm. nr. 164).

Skriftlig begrundelse.

Det er en kendsgerning, at undervisningen mange steder ikke kan gennemføres på forsvarlig vis. Hærværk, vold og uopdragenhed bringes daglig frem i dagspressen, f. eks. i Ekstra Bladet den 1. og 2. december 1976. Disse forhold afspejler tydeligt skolens og dermed lærernes magtesløshed. Sådanne problemer har befolkningen krav på bliver løst hurtigst muligt.

Halvgaard (FP):

Det er en misforståelse, hvis man bilder sig ind, at gennemførelsen af den nye folkeskolelov har løst problemerne i folkeskolen. Et af de største problemer, der stadig eksisterer ved et utal af skoler landet over, er disciplinkrisen. Ved efterhånden flere og flere skoler er der ingen arbejdsro i klasserne, så mængder af undervisningstid spildes af disciplinære årsager. Enkelte elever i en klasse er i stand til at ødelægge undervisningen for hele klassen. Råben og skrigen, banden og ukvemsord til lærerne er ikke ualmindeligt. Hvad skal læreren gøre, når elever bevidst forstyrrer undervisningen? Hvad skal man stille op med elever, der gentagne gange lader være med at aflevere hjemmeopgaver? Hvad skal skolen stille op med elever, der jævnlig kommer for sent? Lærerne står i dag magtesløse over for disse problemer og er i en vanskelig situation.

Naturligvis har disciplinære problemer eksisteret, så længe der har eksisteret undervisning af børn, men enhver, der kender folkeskolen indefra, kan bekræfte, at problemet bliver større dag for dag. Det nugældende disciplinærcirkulære nr. 97 af 1967 indebærer ikke nogen

[Halvgaard.]

løsning af problemet. Voldsmentaliteten breder sig også, ikke blot i frikvartererne, men også på vejen til og fra skole. Vi har utallige eksempler fra dagspressen, som tydeligt belyser problemet, og som i visse tilfælde har resulteret i, at børn har måttet overflyttes til andre skoler.

Derfor mit spørgsmål til undervisningsministeren.

Undervisningsministeren (Ritt Bjerregaard):

Det er rigtigt, som hr. Halvgaard siger, at folkeskolelovens § 44 nævner, at der kan fastsættes almindelige regler om foranstaltninger til fremme af god orden i skolerne og om skolernes tilsyn med eleverne i skoletiden. Sådanne regler er derfor også fastsat i bekendtgørelse og i cirkulære af 25. marts 1976 om skolernes tilsyn med eleverne i folkeskolen. Det er de lokale skolemyndigheders og de enkelte læreres opgave at administrere reglerne i praksis i det daglige skoleliv.

Halvgaard (FP):

Jeg takker undervisningsministeren for svaret, men jeg må udtale skuffelse over, at ministeren viger tilbage i et så vigtigt spørgsmål; man næsten skyder ansvaret over på skolen. Kendsgerningen er jo imidlertid, at problemet er der i dag, og hvis ikke det løses, mener jeg, det får videre konsekvenser samfundsmæssigt set, idet det yderligere vil nedbryde respekten for lov og orden her i landet; vi har også inden for den sidste tid set eksempler på, hvordan loven overtrædes og der er uorden.

Jeg mener, at befolkningen, lærere, forældre og elever har krav på, at disse problemer løses hurtigst muligt. At det er et befolkningsønske, fremgår også tydeligt af en gallupundersøgelse, der blev foretaget i december 1975 og offentliggjort i Berlingske Tidende. Den viste, at den overvejende del af de adspurgte, omkring 70 pct., mente, at der gennemgående er for lidt disciplin i skolerne, samt at lærerne i dag skal have større mulighed for at gennemføre foranstaltninger til at skabe arbejdsro og orden.

Når man fra ministeriets side åbenbart ikke vil træffe de fornødne foranstaltninger til fremme af orden i skolerne ifølge § 44 i folkeskoleloven, vil jeg spørge undervisningsministeren, om det da ikke ville være muligt at give den enkelte skole større bemyndigelse til selv at træffe de fornødne forholdsregler til at genskabe arbejdsro og den fornødne disciplin.

Undervisningsministeren (Ritt Bjerregaard):

Hr. Halvgaard nævnte, at de fornødne foranstaltninger ikke skulle være truffet, og jeg skal derfor nøjes med at gentage, at der er udsendt en bekendtgørelse og et cirkulære af 25. marts 1976, der vedrører disse problemer.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Dohrmann* (FP) til socialministeren:

»Kan ministeren afkræfte, at to forhenværende justitsministre oven i deres ministerpension og fulde folketingsvederlag hver modtager 107.000 kr. over socialministeriets budget?«
(Spm. nr. 165).

Skriftlig begrundelse.

Den i spørgsmålet alarmerende oplysning om, at to folkevalgte politikere skulle oppebære mange gange den løn, en almindelig arbejder får, fremkommer i Ekstra Bladet den 8. december 1976: To forhenværende justitsministre med hver sin politiske farve deler nu smukt en toppost i centraladministrationen, så deres levestandard ikke forringes katastrofalt. Jobbet giver dem nemlig hver 107.000 kr. årligt oven i folketingsgagen.

Da Nathalie Lind i december 1973 blev justitsminister i Hartlingregeringen, sad hun i en stilling som ankechef i den sociale ankestyrelse.

Den netop afgåede socialdemokratiske justitsminister, Karl Hjortnæs, blev derefter konstitueret i Nathalie Linds ankechefstilling, da han efter sin korte, men glørværdige indsats som minister manglede noget at rive i.

Da Nathalie Lind ikke mere er justitsminister, er hun tilbage i ankechefstillingen. Hun er imidlertid stadig medlem af folketinget og kan derfor kun klare en halv ankechefstilling.

Da man af tekniske grunde ikke kan operere med halve ankechefer i styrelsen, fandt man det naturligt, at den resterende halv stilling blev varetaget af Karl Hjortnæs som konstitueret. De to forhenværende justitsministre kan herefter dele en årsgage på 214.000 kr.

Denne løsning på de to forhenværende ministers beskæftigelsesproblem er nu til behandling i folketingets præsidium, hvor Nathalie Lind har sæde, og i det udvalg under folketingets arbejdsmarkedsudvalg, der behandler sager vedrørende folketingsmedlemmers særlige ordninger, når de som tjenestemænd ikke fuldt ud kan passe deres tjenestemandstillinger.

[Dohrmann.]

Nathalie Lind har som folketingsmedlem en løn på 134.367 kr. 60 øre årligt.

Karl Hjortnæs, der bor i Jylland, har en folketingsgage på 156.567 kr. 12 øre.

Jeg håber, at ministeren kan afkræfte Ekstra Bladets forargelige meddelelse, så vi ikke mere i folketinget skal opleve den slags beskyldninger.

Socialministeren (Eva Gredal):

Jeg må allerførst tage afstand fra den form, hr. Dohrmann har valgt for sit spørgsmål. Jeg sigter hermed navnlig til begrundelsen, hvori det mere end antydes, at to folketingsmedlemmer uretmæssigt modtager løn over socialministeriets budget. Vi er jo ikke uvant med den slags påstande fra fremskridtspartiets side, men jeg synes ikke desto mindre, at der er grund til en gang imellem at gøre indsigelse, når vi støder på sådanne urimeligheder.

Hr. Dohrmann beder mig afkræfte en oplysning om, at de forhenværende justitsministre fru Nathalie Lind og hr. Hjortnæs foruden ministerpension og folketingsvederlag hver modtager halv løn som ankechef i den sociale ankestyrelse. Det, jeg kan afkræfte, er, at der i forbindelse med de to folketingsmedlemmers ansættelse i ankestyrelsen foregår noget, der er ukorrekt eller kritisabelt.

Det, jeg kan bekræfte, er, at folketingets præsidium har godkendt en indstilling om, at fru Nathalie Lind kan få halv løn for udførelsen af hvervet som ankechef på halv tid. Efter denne ordning bliver der ikke tale om samtidig udbetaling af ministerpension.

Jeg har desuden for præsidiets forelagt spørgsmålet om, hvorvidt de særlige regler om tjenestemænd, der samtidig er medlemmer af folketinget, giver mulighed for en ordning, hvorefter hr. Hjortnæs udfylder den anden halve ankechefstilling. I min indstilling til præsidiets svar for så vidt angår hr. Hjortnæs, og jeg vil selvfølgelig ganske rette mig efter afgørelsen.

Jeg kan i øvrigt oplyse, at hr. Hjortnæs ikke er berettiget til ministerpension.

Foreløbig afventer jeg imidlertid præsidiets svar for så vidt angår hr. Hjortnæs, og jeg vil selvfølgelig ganske rette mig efter afgørelsen.

Lad mig som en personlig bemærkning tilføje, at jeg finder det særdeles nyttigt, at disse to folketingsmedlemmers brede erfaringsgrundlag på det sociale område kan stilles til ankestyrelsens rådighed.

Dohrmann (FP):

Som ministeren nævnte, lyder mit spørgsmål ganske rigtigt, om ministeren kunne afkræfte, at to forhenværende ministre modtager det omtalte beløb på 107.000 kr. hver. Jeg må altså udlægge svaret sådan, at ministeren ikke kan afkræfte dette. Det vil altså sige, at to personer – og der ligger slet ikke noget personligt i dette, det er bare selve princippet – som i forvejen har rigeligt om ørerne, modtager et betydeligt større beløb, end folk i almindelighed tjener.

Derfor skal mit tillægsspørgsmål lyde: finder ministeren ikke, at det vil være rimeligt, at mennesker, der udfører et job, der aflønnes så højt, virkelig kunne benytte hele dagen, virkelig kunne gå ind for sagen, i stedet for at man tager to folketingsmedlemmer? Jeg vil også gerne spørge ministeren, om hun ikke finder alt det hemmelighedskræmmeri, der finder sted, meget uheldigt.

Nu er det rigtigt, at jeg har citeret fra Ekstra Bladet i dette tilfælde, men det kan da ikke være rimeligt, at man nu har henvist til folketingets præsidium. Det er, som om man er bange for at fortælle folk, hvad man bruger deres penge til.

Socialministeren (Eva Gredal):

Jeg kan svare, at det vil jeg helt overlade til folketingets præsidium at afgøre, og jeg kan ikke som minister med hensyn til det sidste spørgsmål blande mig i, hvorledes tavshedspligten bliver varetaget her i folketinget. Det er folketingets præsidium alene, der skal tage stilling til dette.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af Arentoft (FP) til miljøministeren:

»Kan ministeren give oplysninger om, hvornår Konvention om beskyttelse af havmiljøet i Østersøområdet af 22. marts 1974 forventes ratificeret af alle 7 implicerede stater, således at dansk skibsfart – rederier og havne – kan få ministerens vurdering af, hvornår lov nr. 324 af 26. juni 1975 eventuelt skal træde i kraft?«

(Spm. nr. 166).

Skriftlig begrundelse.

På nuværende tidspunkt har kun Sverige og Finland ratificeret konventionen. Der hersker

[Arentoft.]

i danske skibsfartskredse og hos danske havne-myndigheder nogen usikkerhed omkring lov nr. 324 af 26. juni 1975' ikrafttræden med alle de økonomiske konsekvenser, det indebærer.

§ 28 siger: »Tidspunktet for lovens ikrafttræden fastsættes af miljøministeren«, og i bemærkningerne til § 28 i lovforslaget (L 153, 1974-75) står der, »at loven først træder i kraft, når Østersøkonventionen er trådt i kraft, hvilket i medfør af konventionens artikel 27 vil være tilfældet 2 måneder efter, at samtlige 7 underskrivende lande har ratificeret konventionen«.

Usikkerheden i skibsfarts- og havnekredse skyldes bl. a., at der i lov nr. 324 ikke findes nogen dispensationsbestemmelser, bortset fra § 28, stk. 3.

Arentoft (FP):

Det svar, som miljøministeren om lidt vil give på det spørgsmål, som jeg har stillet, tror jeg er af meget, meget stor generel interesse for dansk skibsfart, altså både rederierne med deres skibe og danske havne.

Det drejer sig om de investeringer, der skal foretages om bord i skibe og i havne med henblik på skadelige stoffer, f. eks. kloakspildevand og affald, bl. a. i form af modtageanlæg i havnene m. v. i henhold til lov nr. 324 af 26. juni 1975, det er loven om beskyttelse af havmiljøet i Østersøområdet. Der er tale om trecifrede millionbeløb, der skal udredes, når loven træder i kraft.

Forudsætningen for lovens ikrafttræden er ratificering af Østersøkonventionen af 22. marts 1974, og jeg kan henvise til bemærkningerne til lovforslagets § 28, det var lovforslag nr. 153 i folketingsåret 1974-75. Derfor er mit spørgsmål til ministeren: hvilke oplysninger kan miljøministeren give vedrørende ratifikationen af Østersøkonventionen, og hvornår påregner ministeren at lov nr. 324 vil træde i kraft?

Miljøministeren (Helge Nielsen):

Som nævnt i begrundelsen for spørgsmålet har Finland og Sverige allerede ratificeret konventionen om beskyttelse af havmiljøet i Østersøområdet. Om tidspunktet for Danmarks ratifikation af Østersøkonventionen skal jeg oplyse, at udenrigsministeriet efter drøftelser med handelsministeriet og ministeriet for offentlige

arbejder og miljøministeriet har tilkendegivet over for de andre Østersølande, at dansk ratifikation kunne forventes at ske omkring årsskiftet 1976-77.

Jeg forventer fortsat, at Danmark efter den køreplan, der således er aftalt med de berørte ministerier, vil kunne ratificere konventionen i begyndelsen af det nye år.

Efter udtalelser fremsat af de øvrige Østersølande ved et arbejdsgruppemøde i september i Stockholm og senest i november i Helsingfors, hvor der var møde i den såkaldte interimskommission, vil Østtyskland ratificere i nær fremtid, Polen og formentlig også Forbundsrepublikken Tyskland i løbet af 1977, mens Sovjetunionen ikke har angivet noget bestemt tidspunkt for sin ratifikation.

Jeg vil gerne tilføje, at både havneorganisationerne og rederiorganisationerne har haft repræsentanter med ved mødet i Stockholm, og at de i øvrigt også er blevet orienteret som led i det opfølgingsarbejde, der foregår i nogle af miljøstyrelsen etablerede arbejdsgrupper, hvori organisationerne er repræsenteret. Jeg vurderer disse forhold sådan, at man må gå ud fra, at Østersøkonventionen og dermed loven om beskyttelse af havmiljøet i Østersøområdet formentlig vil kunne træde i kraft omkring den 1. januar 1978 eller i begyndelsen af 1978.

Arentoft (FP):

Jeg vil gerne først takke ministeren for et klart svar på spørgsmålet. Ministeren kan altså sige, hvornår de øvrige lande vil ratificere, dog ved man ikke noget konkret om, hvornår Sovjetunionen vil gøre det, og det er jo alle 7 lande, der skal ratificere, før loven kan træde i kraft.

På grund af denne usikkerhed vil jeg gerne have lov at stille et par tillægsspørgsmål.

Bør Danmark vente så længe som muligt med at ratificere konventionen, eller skal vi, som ministeren sagde, allerede ratificere her ved årsskiftet?

Så vil jeg gerne spørge, om ministeren vil holde dansk skibsfart og folketingets miljøudvalg underrettet om det videre forløb med hensyn til, hvorledes det går med ratificeringen af konventionen og dermed lovens ikrafttræden.

Og så vil jeg gerne til sidst spørge: vil loven, altså nr. 324, overhovedet træde i kraft, såfremt ikke alle 7 Østersølande ratificerer konventionen?

Miljøministeren (Helge Nielsen):

Som det fremgik af mit svar, som også må være svar på det første af hr. Arentofts spørgsmål, er det min opfattelse, at Danmark bør ratificere denne overenskomst hurtigst muligt, og det er omkring årsskiftet. Det mener jeg fortsat er en rigtig politik i denne henseende ud fra den meget store opbakning, der var her i folketinget for vedtagelse af beslutningen.

Jeg vil klart sige ja til hr. Arentofts spørgsmål om fortsat at holde dansk skibsfart og dens organisationer underrettet om forløbet, og som det også fremgår af mit første svar, er medlemmerne af de nævnte arbejdsgrupper og naturligvis også miljøudvalget underrettet. Her kan jeg henvise til det spørgsmål, som jeg forstår hr. Arentoft har stillet mig i miljøudvalget på baggrund af denne situation, og dér er der jo en god mulighed for at komme ind herpå. Miljøudvalget vil naturligvis fortsat blive holdt nøje underrettet om udviklingen på dette område.

Skulle det vise sig, at ikke alle 7 lande vil ratificere overenskomsten, er teksten jo ikke længere korrekt, og i så fald skal der efter min opfattelse enten ske en ny vedtagelse, eller også træder overenskomsten ikke i kraft.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Tredje næstformand (Erlendsson):

Spørgsmål nr. 167 af Steen Folke til arbejdsministeren er overgået til skriftlig besvarelse.

Af *Kaj Hansen* (DKP) til justitsministeren:

»Finder ministeren, at forsikringsselskaberne fortsat skal have lov til at opsigse lovpligtige forsikringer med begrundelse i anmeldte, uforskyldte skader?«

(Spm. nr. 168).

Skriftlig begrundelse.

Codan Forsikring, hvis skattemæssige forhold også har været kritisable, har opsagt autopolicy nr. RC 484.412 med virkning fra den 1. januar 1977. Forsikringstageren har haft bil siden 1953, og opsigelsen begrundes udelukkende med, at bilejeren inden for 1 år har anmeldt to tyverier og en hærværkssag, som han er helt uden skyld i. Med det monopol, som forsikringsselskaberne med held forsøger at skabe, vil forsikringstagerne efterhånden komme i den situation, at de ikke kan tegne en

lovpligtig forsikring efter nogle uforskyldte uheld. Så uholdbare er forholdene ikke endnu, men hvis Codaneksemplet skaber præcedens uden ændringer af lovgivningen, vil forsikringstagerne være fortabte og retsløse. Det kan ikke være holdbart, at forsikringsselskaberne kan opsigse en forsikring og selv bestemme forsikringspræmiens størrelse for dem, der ikke har nogen skader. Forsikringsselskaberne bør have pligt til at videreføre alle lovpligtige forsikringer, så længe forsikringstagerne ønsker det, og så længe selskabet eksisterer. Den bedste løsning vil være at nationalisere forsikringsselskaberne og indføre demokratiske forhold på forsikringsområdet, som berører meget væsentlige områder i meget brede dele af befolkningen.

Tredje næstformand (Erlendsson):

Spørgsmålet bliver besvaret af socialministeren på justitsministerens vegne.

Socialministeren (Eva Gredal):

Det fremgår af begrundelsen for spørgsmålet, at spørgsmålet er foranlediget af opsigelse af en autoforsikring.

Efter færdselslovens § 66 skal bl. a. ejere af et motordrevet køretøj have tegnet en ansvarsforsikring i et forsikringsselskab, der er anerkendt af staten. Efter justitsministeriets bekendtgørelse nr. 480 af 22. august 1973 er et anerkendt selskab forpligtet til at overtage ansvarsforsikring for enhver forsikringspligtig, der vil underkaste sig selskabets betingelser fastsat i overensstemmelse med den risiko, som overtages.

Efter disse bestemmelser har et statsanerkendt selskab ikke ret til at opsigse en lovpligtig ansvarsforsikring til ophør med begrundelse i anmeldte skader. Selskabet vil derimod efter omstændighederne kunne foretage en ændring af forsikringsvilkårene, når risikoen er forøget. Er der i den konkrete sag sket en opsigelse af forsikringen, kan forsikringstageren klage til justitsministeriet, der i så fald vil se nærmere på sagen.

Nu synes det imidlertid at fremgå af spørgeregens begrundelse, at forsikringsaftalen er opsagt udelukkende med den begrundelse, at forsikringstageren har anmeldt nogle nærmere angivne skader på vognen. Sådanne skader dækkes normalt ikke af bilens ansvarsforsikring, men af en særlig forsikring mod skader på bilen. Det er den forsikring, der normalt kaldes

[Socialministeren.]

kaskoforsikringen. Denne forsikringstype er imidlertid ikke lovpligtig og kan derfor frit opsiges i overensstemmelse med aftalens vilkår. Det er ikke sjældent, at selskaberne har betinget sig ret til at opsiges forsikringen, når der er indtrådt skader, ligesom det er normalt, at begge parter frit kan opsiges forsikringen til en forsikringsperiodes udløb.

Når dette er sagt, vil jeg medgive spørgeren, at det ud fra et samfundsmæssigt synspunkt er af meget stor betydning, at ingen borger på grund af mere eller mindre uforskyldte forhold afskæres fra at få en sædvanlig forsikringsdækning imod dagliglivets risici til en overkommelig præmie.

Jeg kan i den forbindelse henlede opmærksomheden på, at justitsministeriet har nedsat et forsikringsaftaleudvalg, der i samarbejde med udvalg i de øvrige nordiske lande har fået til opgave at revidere de gældende forsikringsaftalelove. I det danske udvalgs kommissorium er det særligt fremhævet, at udvalget skal overveje, på hvilken måde forbrugernes retsstilling kan styrkes, herunder at det sikres, at forsikringstagere kan opnå en rimelig forsikringsdækning.

Det må i den forbindelse være naturligt at overveje spørgsmålet om selskabernes pligt til at tegne forsikringer, således at alle får adgang til at tegne dagliglivets forsikringer til en rimelig præmie. Jeg skal gøre forsikringsaftaleudvalget bekendt med det rejste spørgsmål og mit svar på dette.

Kaj Hansen (DKP):

Det er rigtigt, at en autoforsikring normalt er delt i to dele, en ansvarsforsikring og en kaskoforsikring. Men det er jo også sådan, at disse to forsikringer er tegnet i samme selskab og under samme police. Jeg kender ingen eksempler på, at en ansvarsforsikring skulle være tegnet i ét selskab og en kaskoforsikring i et andet selskab. Derfor er det, der her er sket, dobbelt grelt.

Jeg har her en kopi af den skrivelse, som Codan Forsikring har sendt til forsikringstageren, og af den fremgår det tydeligt, at det er forsikringen som helhed, der opsiges, og det vil altså sige, at også den lovpligtige forsikring vil selskabet her frigøre sig for.

Der er flere ejendommeligheder ved denne sag, der faktisk tydeligt belyser, at det først og

fremmest er forretning, det drejer sig om fra forsikringsselskabernes side og i dette tilfælde Codan Forsikring.

Denne mand har haft bil og autoforsikring siden 1953, og det er en periode på 23 år. I de 23 år har han i alt haft én, én, glatføreskade. Så sker der det uheldige for manden, at han på et år, det sidste år, får sin bil stjålet to gange, og endvidere en tredje gang får forøvet hærværk, som for øvrigt kostede forsikringsselskabet 500 kr. Det vil altså sige, at mens forsikringsselskabet har kunnet tappe manden i over 20 år for en forsikringspræmie, så siger forsikringsselskabet netop i det år, hvor manden får mulighed for at få fornøjelse af sin forsikring: nu kan det være nok, nu opsiger vi den.

Det er under ingen omstændigheder holdbart. Det er klart, at når vi får et forslag om forsikring til behandling her i folketinget, er vores principielle stilling nationalisering af forsikringsselskaberne, men jeg vil gerne spørge ministeren, om hun ikke mener, det vil være rigtigt, at hvis et selskab vil have den lovpligtige forsikring, så har det også pligt til at tage kaskoforsikringen, hvis forsikringstageren ønsker det.

Socialministeren (Eva Gredal):

Jeg mener, jeg har svaret på dette i det svar, jeg afgav i første omgang, men jeg er ikke sikker på, at hr. Kaj Hansen hørte, hvad jeg sagde med hensyn til den lovpligtige forsikring, derfor vil jeg godt gentage det. Det er jo sådan, at hvis der er sket en opsigelse af forsikringen i en konkret sag, så kan forsikringstageren klage til justitsministeriet, der i så fald vil se på sagen.

Kaj Hansen (DKP):

Der er også ud over det rent juridiske nogle principielle synspunkter i denne sag, og det er bl. a. det utiltalende i, at forsikringsselskaber skal tjene på andres ulykke, som det faktisk drejer sig om.

Hvordan er det nu med Codan Forsikring? Ja, selv om de havde en skattesag og måtte efterbetale et betydeligt beløb, er det ikke sådan, at de kører på pumperne. Codankoncernen havde i 1975 et overskud på 94,3 mill. kr., en forøgelse i forhold til 1974, men ser vi på deres forsikringsafdeling, så kan vi se, at i 1974 havde de et overskud på 57,3 mill. kr., det stiger i 1975 til 62,4 mill. kr., og der udbe-

[Kaj Hansen.]

tales 20 pct. i udbytte. Jeg synes, det skal med og sættes i relation til opsigelsen af den forsikringstager, der her er tale om. Derfor vil jeg gerne spørge ministeren: når der nu kommer et forslag til ny forsikringslov, kunne man så tænke sig, at alle lovpligtige forsikringer blev unddraget de private forsikringssselskaber?

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Litten Hansen* (VS) til indenrigsministeren:

»Vil ministeren tage initiativ til en ændring af kriterierne for anerkendelse af udstationeringssteder for de civile værnepligtige, subsidiært drage omsorg for, at en større del af de civile værnepligtige får mulighed for at tage ophold i en på Sjælland beliggende lejr?«

(Spm. nr. 171).

Skriftlig begrundelse.

Den store arbejdsløshed har fornyet debatten og aktualiseret situationen omkring de civile værnepligtiges forhold som »skruibrækere« – specielt i den sociale sektor.

De civile værnepligtige har i solidaritet med de arbejdsløse nægtet at lade sig udstationere på 53 af 75 tilbudte udstationeringssteder, idet de har anført, at de på disse 53 steder ville blive konkurrenter til lønnet arbejdskraft, altså »skruibrækkere«.

En sådan solidarisk handling fra militærnægternes side straffes med ophold i en lejr i Åbybro i Nordjylland, skønt mere end to tredjedele af de omhandlede militærnægtere er hjemmehørende på Sjælland, hvor mange af dem har familiære forpligtelser.

Indenrigsministeren (Egon Jensen):

Udstationeringsordningen er undergivet en række begrænsninger, herunder at de udstationerede ikke må anvendes til arbejde i ledige normerede stillinger, men alene til forefaldende arbejde, det vil sige et praktisk arbejde af assisterende karakter, som institutionen ellers ikke har personalemæssige ressourcer til, og jeg må på denne baggrund anse det for fuldt berettiget at konstatere, at udstationeringsordningen er neutral i forhold til arbejdsmarkedet. Disse stillinger ville ikke blive besat under nogen forhold alligevel.

Til spørgsmålet om, hvorvidt jeg vil tage ini-

tiativ til ændringer i kriterierne for anerkendelse af udstationeringssteder, vil jeg sige, at indenrigsministeriet for tiden overvejer en sådan åbning, f. eks. til undervisnings- og foreningsområdet, men at jeg med det samme må advare mod alt for stor optimisme, idet det tidligere på disse områder har vist sig vanskeligt at få tilstrækkelig garanti for, at udstationeringsoverenskomstens krav er opfyldt. Jeg tænker her specielt på kravet om en effektiv daglig arbejdstid på mindst 8 timer og kravet om, at der i samme periode føres et effektivt tilsyn med den værnepligtige.

For så vidt angår spørgsmålet om beliggenheden af civile værnepligtigslejre vil jeg gerne sige, at den øgede tendens til at foretrække lejrteneste, som har vist sig blandt de civile værnepligtige, gjorde det nødvendigt for indenrigsministeriet at skaffe yderligere lejrkapacitet ud over den eksisterende kapacitet i lejrene i Gribskov og Kompedal. Denne kapacitet måtte fremskaffes med meget kort varsel, og da indenrigsministeriet blev gjort opmærksom på, at der på meget fordelagtige vilkår var mulighed for at leje Åbybro kommunes ejendom Centralgården i Store Vildmose, ansøgte og fik indenrigsministeriet i september i år finansudvalgets tilslutning til at afholde udgifterne hertil.

Enhver vil kunne forstå, at jeg under ingen omstændigheder kan acceptere bemærkningen i begrundelsen for spørgsmålet om, at de pågældende værnepligtige straffes med et ophold i den pågældende lejr i Nordjylland. Hvad mon jyderne egentlig ville sige til, at man ved at komme til Nordjylland bliver straffet? Og når der spørges, om jeg vil drage omsorg for, at de civile værnepligtige får mulighed for at tage ophold i en lejr beliggende på Sjælland, må mit svar være, at så længe der er uudnyttede pladser i de eksisterende lejre, kan jeg ikke forsvare at lade disse stå ubenyttede hen, selv om det betyder, at værnepligtige fra det sjællandske område må tage til Jylland.

Såfremt der senere måtte vise sig et behov for en lejr, vil jeg selvfølgelig være villig til at overveje muligheden for en sådan, men jeg vil gerne sige til fru Litten Hansen, at indenrigsministeriet har ikke ubegrænsede midler til rådighed, at indenrigsministeriet søger at opfylde pligten til at anbringe dem, der ikke ønsker at lade sig udstationere, i lejre, at indenrigsministeriet ikke har tvunget nogen til at tage i lejr,

[Indenrigsministeren.]

men at indenrigsministeriet har tilbudt udstationeringssteder. At man har en anden opfattelse, kan vi i hvert fald ikke gøre for.

Lad mig så endelig om den konkrete aktion sige, at de civile værnepligtiges udeblivelse fra Åbybrolejren er klart ulovlig, og at konsekvenserne bliver alvorligere, jo længere udeblivelsen varer. Her er der tale om et frivilligt ophold i en lejr, der er ikke tale om, at nogen er tvunget til at gå i lejr.

Litten Hansen (VS):

Jeg kender godt reglerne for udstationering, men jeg kan desværre ikke her fremlægge en fuldstændig statistik og opgørelse over udstationeringspladserne, idet styrelsen for civil værnepligt alene har fuld indsigt hermed, således at f. eks. militærnægterorganisationen og landskontaktudvalget er forhindret i at få fuld indsigt i og kontrol med udstationeringspladserne.

Vi har tidligere talt om disse problemer, og for et års tid siden krævede de socialpædagogiske foreninger, at indenrigsministeriet lukkede for udstationering på det sociale område. Det krav har man siddet overhørig. Militærnægterne har i stedet for med forholdsvis godt held etableret boykot imod disse områder, men der bliver altså fortsat tilbudt pladser, som må bringe nægterne i skruerbrækkerlignende situationer, hvis de accepterer disse pladser. Af førnævnte grunde kan jeg heller ikke her komme med en fuldstændig statistik, men jeg er i besiddelse af 11 stillingsbeskrivelser for vidt forskellige udstationeringssteder. Bl. a. tilbydes nægterne reelt en uddannelse som sygepassere i blodbanken og får tilbud om at blive pædagogisk medhjælp i åndssvageforsorgen. Et tredje sted tilbydes pædagogisk arbejde med svært belastede børn i alderen 5–18 år, og et fjerde sted vil nægterne – jeg citerer:

»... helt på linje med det øvrige personale komme til at deltage i såvel praktisk som pædagogisk arbejde«.

Et femte sted skal nægterne være med til beskæftigelsesterapi for svært handicappede, og jeg citerer igen:

»... med alle de ting, der ikke er personale til«.

Jeg bebrejder naturligvis ikke de pågældende institutioner noget, for mange steder er man i en fortvivlet situation på grund af personalemangel, men det er også en urimelig situation, at nægtere på den måde bliver erstatning for

det personale, som sparemændene herinde har fjernet fra institutionerne.

Det turde være indlysende, hvorfor nægterne ikke ønsker at overtage pladsen på bekostning af tidligere lønnet arbejdskraft i en situation, hvor vi som bekendt har 140.000 arbejdsløse.

Af samme grund ønsker de flere pladser inden for gruppen: foreninger og humanitære organisationer, og jeg har med tilfredshed bemærket, at indenrigsministeren overvejer noget sådant.

Da min taletid er udløbet, må jeg vente med resten til næste omgang.

Indenrigsministeren (Egon Jensen):

Jeg må først sige, at jeg finder, at militærnægterne eller de, man kalder civile værnepligtige, har rimelige vilkår, og jeg agter ikke at lukke de udstationeringssteder, hvor vi har mulighed for at anbringe civile værnepligtige. Det er da heldigvis også sådan, at de fleste ønsker at komme til udstationeringsstederne.

Jeg vil gerne tilbagevise, så kraftigt jeg kan, at civile værnepligtige skulle optræde som skruerbrækkere nogen som helst steder. Det må være noget, der er opfundet i visse menneskers fantasi. Der er tale om overtallig arbejdskraft, og hvis fru Litten Hansen kan give mig eksempler på, at denne udstationeringsordning er misbrugt, beder jeg om at få dem, så vil jeg tage det op. Der er tale om overtallig arbejdskraft, og der er tale om arbejde, hvor der ikke under nogen omstændigheder ville blive ansat andet personale.

Og så vil jeg endnu en gang understrege: ingen er tvunget til at lade sig, som fru Litten Hansen siger, straffe ved at komme til Nordjylland. Alle har fået tilbud. Man har selv valgt den form for straf, man synes man får.

Litten Hansen (VS):

Jeg skal gerne komme med et enkelt eksempel. Det er det mest slående af dem, jeg har kunnet finde, på, at en nægter har fået arbejde, som ellers ville være optaget af lønnet arbejdskraft.

Jeg henter det fra Aarhus Stiftstidende fra den 5. december 1976, hvor kommunaldirektøren i Hinnerup beretter om den succesfyldte anvendelse af nægtere på rådhuset dér. Han siger om det, at det første forsøg med ansættelse af militærnægtere til at varetage kommunens kommunikationsopgaver vil blive fortsat og en ny militærnægter ansat. Her er det selv-

[Litten Hansen.]

følgelig ikke en pædagog, og det er heller ikke det sociale område, men en journalist, der her bliver erstattet af en militærnægter, idet kommunaldirektøren siger, at kommunen har overvejet at ansætte en journalist, men det blev opgivet til fordel for militærnægterne, og han fortsætter:

»Det er en billig ordning, den koster kun kommunen 400 kr. om måneden for hver.«

Han slutter:

»Der er altså nok af opgaver at tage fat på, og efter at vi har haft besøg af forskellige, har vi nu fundet den rette til at tage opgaverne op igen.«

Man må formode, at den pågældende kommunaldirektør ikke kender de foranstaltninger, der gælder for at hindre misbrug af nægtene, siden han så åbenmundet her beretter om det, som alle andre forsøger at bevare som en slet skjult hemmelighed.

Så angående Åbybrolejren og den aktion, som her så klart fra indenrigsministerens side blev erklæret for at være ulovlig: Embedslægen har aldrig set på lejren. Den er normeret til 90 mand efter indstilling fra styrelsen. Nægterne siger, at der ikke bør være mere end 60. Ifølge de såkaldte karlekammerregler skal der være 16 m³ til den første, 25 m³, hvis der er to, og 8 m³ til hver følgende. I Åbybrolejren er de fleste rum ca. 25 m³, og her har man altså forlangt, at nægterne skal være 3 mand i hvert. Nu er jeg igen i tidnød. Men det var af denne grund, souschefen deroppe, Knud Dynnes Andersen, sagde op, fordi han vidste, at der var rimelig grund til at antage, at det ville være ulovligt at politianmelde dem.

(Bifald).

Tredje næstformand (Erlendsson):

Bifaldsyttringer er ikke tilladt.

Indenrigsministeren (Egon Jensen):

Jeg forstår, at fru Litten Hansen har en anden version af situationen i Åbybro. Nu var der altså ikke tale om en straffeekspedition, nu var der tale om, at lokalerne var for små. Det er en ting, jeg naturligvis må se på.

Må jeg sige om sagen fra Aarhus Stiftstidende, som fru Litten Hansen henviser til, hvor man skulle have sparet arbejdskraft og erstattet en journalist med en militærnægter, at det vil jeg gerne have indberetning om. Hvis

det er rigtigt, som fru Litten Hansen fremstiller det, så vil den udstationeringsplads blive ophævet ret omgående.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Thue Christiansen* (SF) til ministeren for Grønland:

»Kan det påtænkte hjemmestyre melde Grønland ud af EF, og er der nogen EF-regler, der hindrer, at det påtænkte grønlandske hjemmestyre vil stå helt frit ved anvendelsen af den vetoret, Grønlandsministeren har givet tilsagn om at landsstyret vil få med hensyn til udnyttelsen af Grønlands undergrund?«

(Spm. nr. 173).

Ministeren for Grønland (Jørgen Peder Hansen):

Hr. Thue Christiansens spørgsmål falder i to dele. Vedrørende den første del, spørgsmålet om, hvorvidt det påtænkte hjemmestyre kan melde Grønland ud af EF, skal jeg henvise til, at der fra regeringens side allerede i sommeren 1975 er givet udtryk for, at regeringen ikke vil modsætte sig et eventuelt ønske fra et kommende grønlandsk hjemmestyre om revision af Grønlands tilknytning til EF. Heri ligger, at hvis et sådant ønske rejstes fra grønlandsk side, vil den danske regering være indstillet på efter nærmere aftale med de ansvarlige grønlandske myndigheder at optage forhandlinger herom.

Vedrørende den anden del, spørgsmålet om, hvorvidt der er EF-regler, der hindrer, at det påtænkte grønlandske hjemmestyre vil stå helt frit ved anvendelsen af den vetoret, som kommissionen om hjemmestyre i Grønland overvejer at foreslå for det kommende landsstyre i Grønland i spørgsmål om udnyttelse af Grønlands undergrund, må jeg gøre opmærksom på, at jeg ikke har givet noget tilsagn, som det er anført i spørgsmålet. Jeg er bekendt med, at der fra kommissionen er fremkommet en første skitse om voretten, og at kommissionen har besluttet, at dette spørgsmål skal nærmere afklares på kommissionens kommende møder her i vinter.

Jeg ønsker ikke på nuværende tidspunkt og på det her nævnte rent foreløbige grundlag, som det jo er, at udtale mig om dette spørgsmål, idet jeg mener, at det rigtigste må være at lade kommissionen færdiggøre sine overvejelser og vente med at tage stilling, til der forelig-

[Ministeren for Grønland.]

ger et færdigt forslag om vetoretten og dens anvendelse, som kommissionen ønsker lagt frem til politisk stillingtagen.

Thue Christiansen (SF):

Jeg takker ministeren for svaret, men efter min mening er det ikke noget svar. Man henviser hele tiden til kommissionsarbejdet, men i forbindelse med kommissionsarbejdet er vi meget interesseret i fra grønlandsk side, at de spørgsmål, der behandles i kommissionen, klargøres, og at de viser klare retningslinjer over for den grønlandske befolkning, sådan at vi kan opfatte tingene på en rigtig måde og se tingene fra den synsvinkel, som vi gerne vil fra grønlandsk side. Så det svar er altså meget utilfredsstillende.

Den vetoret, som ligger i luften, og som vi regner med at det kommende hjemmestyre vil få, har mægtig stor betydning i forbindelse med Danmarks medlemskab af fællesmarkedet.

Eftersom jeg ikke er helt tilfreds med svaret, vil jeg gerne komme med et tillægsspørgsmål til ministeren, som jeg gerne vil have besvaret skriftligt, hvis ministeren ikke kan besvare det nu. Som bekendt er Danmark medlem af OECD og således medlem af IEA, Internationalt Energi Agentur, og disse samarbejdsgrupper har traktater, som binder medlemmerne til at handle på bestemte måder. Mit tillægsspørgsmål lyder derfor: er der i disse traktater nogen bestemmelser, der hindrer gennemførelsen af den lovede vetoret mellem den danske regering og hjemmestyret?

Ministeren for Grønland (Jørgen Peder Hansen):

Jeg vil gerne sige til hr. Thue Christiansen, at jeg er helt enig med ham i, at disse spørgsmål bør klargøres så meget som muligt, og det er også et ønske fra vores side. Det er jo netop derfor, kommissionen beskæftiger sig med spørgsmålene så indgående, som den gør, og som jeg tror det står meget klart for alle at kommissionen gør. Det er jo netop for at sigte på en klargøring.

Vedrørende det andet må jeg sige, at det spørgsmål, hr. Thue Christiansen stillede, var af et omfang og en rækkevidde, så det ligger uden for den tankegang, som er indeholdt i det stillede spørgsmål. Derfor vil jeg gerne sige til hr. Thue Christiansen, at jeg skal give en skriftlig besvarelse, fordi det vil være nødven-

digt nærmere at undersøge det, hr. Thue Christiansen var inde på, nemlig bestemmelserne i disse traktater, der blev henvist til. Det har jeg naturligvis ikke præsent her ved denne lejlighed, men jeg skal give en skriftlig besvarelse til hr. Thue Christiansen.

Hermed sluttede spørgsmålet, og spørgetiden var dermed til ende.

Fjerde næstformand (Poul Dam):

Fra de pågældende ministre er modtaget skriftlige besvarelser af skriftlige spørgsmål stillet af følgende medlemmer af Folketinget:

Maisted: spm. nr. 127, 128 og 129

Erhard Jakobsen: spm. nr. 148

Inger Stilling Pedersen: spm. nr. 150 og 158

Brusvang: spm. nr. 153

Hans Bjerregaard: spm. nr. 155

Glensgård: spm. nr. 156

Wamberg: spm. nr. 160 og 162

Aksel Knudsen: spm. nr. 163

Spørgsmålene og besvarelserne vil blive optaget i Folketingstidende.

Skriftligt besvarede spørgsmål.

Af Maisted (FP) til arbejdsministeren (17/11 76):

»Hvor mange mennesker har indbetalt til ATP-fonden uden at få udbetalt pension, og hvort stort et beløb udgør den manglende udbetaling?«

(Spm. nr. 127).

Begrundelse.

Den beregnede pension bortfalder, hvis den udgør mindre end 25 kr. pr. måned.

Arbejdsminister Erling Jensens svar (9/12 76):

Lov om Arbejdsmarkedets Tillægspension – ATP – hviler på den betænkning (nr. 341), der den 28. november 1963 blev afgivet af tillægspensionsudvalget af 1963, hvori arbejdsmarkedets parter var repræsenteret. Det af arbejdsministeren derefter fremsatte lovforslag om ATP var – bortset fra enkelte redaktionelle ændringer – identisk med det i betænkningen indeholdte forslag.

Ifølge ATP-loven § 6, stk. 2, sidste pkt., og

[Arbejdsministeren.]

§ 7, stk. 3, 1. pkt., gælder det – overensstemmende med tillægspensionsudvalgets og arbejdsministerens lovforslag – at ATP-pensioner, der efter beregning af vedkommende medlems anciennitet udgør mindre end 300 kr. årligt, bortfalder. Til begrundelse herfor er det i tillægspensionsudvalgets betænkning side 36 anført:

»Udvalget finder nemlig – på linje med, hvad der gælder ifølge den norske og svenske ordning – at administrative forhold taler for at undlade at udbetale pensioner, der på grund af kort optjeningstid vil være af så ringe en størrelse, at de næppe har betydning for den enkeltes økonomi.«

En nøjagtig besvarelse af det rejste spørgsmål forudsætter ifølge ATP en gennemgang af samtlige konti for medlemmer, der er fyldt 67 år.

Det kan imidlertid anslås, at af de ATP-medlemmer, der er fyldt 67 år, er der ca. 25.000, der ikke har opnået ret til tillægspension, fordi de indbetalte bidrag ikke svarer til en pension på mindst 25 kr. om måneden. Ved tidligere i ATP foretagne undersøgelser er det konstateret, at der for denne gruppes vedkommende er indbetalt et bidragsbeløb på ca. 250 kr. i gennemsnit pr. medlem. Et beløb af denne størrelse svarer til godt et års anciennitet, der typisk giver 9 kr. i månedlig pension.

Af *Maisted* (FP) til arbejdsministeren (17/11 76):

»Hvilken værdi har den årlige, udbetalte ATP-pension i forhold til de samlede indbetalinger?«

(Spm. nr. 128).

Begrundelse.

Pensionen er ikke pristalsreguleret, hvorfor der må ske en forringelse.

Arbejdsminister *Erling Jensens* svar (9/12 76):

Ifølge ATP-loven, hvortil forslaget var udarbejdet i nært samarbejde med arbejdsmarkedets parter, jfr. også besvarelsen af spørgsmål nr. 127, er ATP opbygget som en selvstændig, selvejende institution, og ATP-ordningen hviler finansielt i sig selv uden tilskud fra det offentlige, idet ATP-fondens midler til at finansiere pensionerne udelukkende hidrører fra de

indbetalte ATP-bidrag (2/3 fra arbejdsgiverne og 1/3 fra lønmodtagerne selv) og det ved forvaltningen af ATP-fonden indvundne udbytte.

ATP-ordningens finansieringssystem er baseret på et kombineret præmiereserve- og fordelingsystem, således at der – efter en aktuariemæssig forsikringsplan, godkendt af forsikringsrådet – opsamles tilstrækkelige præmiereserver til at imødegå de pensionskrav, som medlemmerne har på grundlag af de indbetalte bidrag. Det i ATP-loven indbyggede fordelingsprincip er udformet med henblik på opnåelse af en social solidaritet mellem forskellige medlemsgrupper, bl. a. er de ældre indmeldte tilgodeset i forhold til yngre indmeldte, navnlig for så vidt angår de medlemmer, der indtrådte i ordningens første år og da var oppe i årene.

ATP-bidragene og ATP-pensionernes størrelse blev ved tillægspensionsordningens oprettelse fastlagt i ATP-loven. Da ATP-ordningen således hviler på faste ATP-bidrag, kunne der ikke i ATP-loven indbygges egentlig dyrtidsregulering, men det er dog i lovens § 19 forudsat, at der kan ske forhøjelse af såvel pension som bidrag. En sådan forhøjelse fandt sted pr. 1. oktober 1972, da bidragene og slutpensionerne blev forhøjet med 2/3, jfr. arbejdsministeriets bekendtgørelse nr. 305 af 8. juni 1972.

I forbindelse med pensionsopskrivningen blev der yderligere indført en bonusordning, hvorefter de ældste pensionister fik et bonustillæg svarende til 1/3 af pensionen og de yngre noget mindre. Pr. 1. januar 1976 forhøjedes bonus, jfr. arbejdsministeriets bekendtgørelse nr. 659 af 17. december 1975, således at de ældste pensionister nu får et bonustillæg på halvdelen af pensionen, medens bonus for de yngre udgør 1/3 af pensionen.

Med hensyn til forholdet mellem ATP-pensionernes størrelse og bidragsindbetalingen har ATP oplyst, at de samlede udbetalte pensioner samt bonus i perioden 1965–75 er opgjort til 0,5 mia kr. ATPs aktuar har endvidere beregnet kapitalværdien af ATPs fremtidige forpligtelser over for den gruppe, der i det væsentlige udgøres af de nuværende pensionister, til ca. 0,94 mia kr. Det beløb, som ATPs pensionister hidtil har fået udbetalt, tillagt kapitalværdien af det beløb, som de nuværende pensionister har krav på i fremtiden, udgør således 1,44 mia kr.

De samlede bidragsindbetalinger fra de medlemmer, der har opnået pension (samt fra de

[Arbejdsministeren.]

medlemmer, der er døde, før de opnåede 67 års alderen), udgør 0,34 mia kr.

Disse tal belyser omfanget af den ovennævnte betydelige overkompensation til fordel for de ældre medlemmer.

Som et konkret eksempel herpå kan nævnes, at en lønmodtager, der blev omfattet af tillægspensionsordningen den 1. april 1964 og er fyldt 67 år i oktober 1976 efter 12½ års medlemskab – svarende til et samlet bidrag på 3.931,20 kr. – har opnået en årlig pension inklusive bonus på 1.812 kr. Som følge af de gunstige anciennitetsbestemmelser ville dette medlem have opnået ret til den nævnte ydelse, selv om han kun havde indbetalt et bidrag på 3.186 kr.

Af *Maisted* (FP) til arbejdsministeren (17/11 76):

»Hvor stor en formue vil der opbygges pr. år i ATP-fonden, når der tages hensyn til udbetalingerne?«

(Spm. nr. 129).

Begrundelse.

Fondens voksende størrelse må skyldes det skæve forhold mellem indbetalinger og udbetalinger.

Arbejdsminister *Erling Jensens* svar (9/12 76):

ATPs administrative ledelse har i en indhentet udtalelse herom oplyst, at ATP – jfr. besvarelsen af spørgsmål 128 – som enhver anden forsikringsmæssigt opbygget pensionsordning må opsamle en præmiereserve til imødegåelse af de fremtidige forpligtelser.

Pr. 1. januar 1976 udgjorde den årlige udbetaling af pension (uden bonustillæg) ca. 1/6 af den årlige bidragsindbetaling, der er på ca. 650 mill. kr. Fondens formue udgjorde samtidig ifølge den seneste aktuarmæssige opgørelse 7,6 mia kr., heraf præmiereserven (forsikringsfonden) 6,1 mia kr.

Under visse forudsætninger, herunder de nu gældende bidrags- og pensionssatser, kan det forventes, at pensionsudbetalingerne og bidragsindbetalingerne beløbsmæssigt kommer i balance omkring 1995. Fondens samlede indtægter, herunder renter, vil imidlertid fortsat være større end pensionsudgifterne, og dette påregnes at ville fortsætte til omkring år 2050,

hvor præmiereserven antages at ville stabilisere sig ved 47 mia kr. Den årlige pensionsudbetaling vil da være 2,75 mia kr., og den årlige bidragsindbetaling vil være på 0,75 mia kr.

Af *Erhard Jakobsen* (CD) til ministeren for offentlige arbejder (30/11 76):

»Vil ministeren forberede sådanne foranstaltninger, at Danske Statsbaners trafik, specielt færgetrafikken, kan foregå uhindret, uanset iværksættelse af ulovlige faglige aktioner?«

(Spm. nr. 148).

Begrundelse.

Efter at det såkaldte »Formandsinitiativ« åbenlyst har truet med at standse færgeforbindelsen mellem landsdelene, er det bydende nødvendigt, at der iværksættes sådanne beskyttelsesforanstaltninger, at borgernes frie færdselsret kan opretholdes. Det er vigtigt, at foranstaltninger træffes snarest, og i hvert fald inden ulovlige aktioner har kunnet iværksættes.

Minister for offentlige arbejder *Niels Mathiasens* svar (13/12 76):

DSB har allerede truffet foranstaltninger, som skal medvirke til at opretholde DSBs trafik under eventuelle ulovlige faglige aktioner. Det faste tilhørsforhold, som traditionelt består mellem DSB og medarbejderne, støtter også min forventning om, at trafikken, herunder færgernes sejlads, i alt væsentligt kan opretholdes under en ulovlig konflikt.

Af *Inger Stilling Pedersen* (KrF) til justitsministeren (1/12 76):

»Vil ministeren medvirke til, at aldersgrænsen ved adoption gøres mere fleksibel?«

(Spm. nr. 150).

Begrundelse.

De nuværende konsekvente aldersbestemmelser giver anledning til mange problemer og menneskelige tragedier.

Det kan ikke være rimeligt, at alder skal være den eneste hindring for at få lov til at adoptere et barn. Hvor er det menneskelige henne i en sådan bestemmelse?

Justitsminister *Orla Møllers* svar (7/12 76):

Grundlaget for, at der fra myndighedernes side stilles krav til personer, der ønsker at

[Justitsministeren.]

adoptere, findes i adoptionslovens § 2, hvorefter adoption kun må bevilges, når den efter foretaget undersøgelse kan antages at være til gavn for den, som ønskes adopteret.

Den undersøgelse, der således foreskrives, har tidligere været foretaget af en mødrehjælpsinstitution eller en plejehjemsforening (i København af direktoratet for børne- og ungdomsværnet), men er med virkning fra den 1. april 1976 ved lov nr. 137 af 24. marts 1976 om ændring af adoptionsloven overladt til særlige ved de amtskommunale socialcentre oprettede samråd med klagemulighed til det centrale adoptionsnævn, der har den endelige afgørelse af, om ansøgere skal godkendes som adoptanter.

Således som lovgivningen for tiden er, har justitsministeriet herefter ikke mulighed for at gribe ind i behandlingen af konkrete sager om godkendelse som adoptanter. Efter de principper, den aktuelle lovgivning hviler på, er det også overladt til samrådene og adoptionsnævnet selv at fastsætte de retningslinjer, hvorefter de vil afgøre, om ansøgere skal godkendes som adoptanter eller ej, og jeg ville umiddelbart finde det urigtigt at forsøge at blande mig i adoptionsrådenes og adoptionsnævnets arbejde hermed.

Jeg vil dog gerne hertil føje, at jeg er helt klar over, at adoptionsnævnet nylig med virkning fra den 1. november 1976 har gennemført en skærpelse af de alderskrav, der tidligere blev stillet til ansøgere om adoption, idet det nu som udgangspunkt kræves, at manden ikke må være over 40 år, medens kvinden ikke må være over 38 år på godkendelsestidspunktet. Som antydnet har man imidlertid også tidligere arbejdet med – lidt højere – alderskrav i forbindelse med godkendelse af adoptanter, og disse krav har ved flere tidligere lejligheder været genstand for debat og overvejelser. Jeg kan således henvise til betænkning vedrørende børneforsorgen og mødrehjælpen (nr. 262 af 1960) siderne 36, 51 og 74 og redegørelse II fra maj 1970 fra det af socialministeren den 1. november 1968 nedsatte undersøgelsesudvalg vedrørende mødrehjælpsinstitutionernes virksomhed (Else-Merete Ross-udvalget) siderne 5, 22, 29 og 32.

Adoptionsnævnets vedtagelse af de nye alderskrav (der groft sagt tidligere var 45 år for manden og 38 eller 40 år for kvinden, afhængigt af, om det drejede sig om et dansk eller

udenlandsk barn) er sket på baggrund af konklusionerne i betænkning III fra justitsministeriets adoptionsudvalg (nr. 775 fra 1976) om godkendelse som adoptivforældre, idet adoptionsnævnet har vedtaget i det hele at lægge betænkningens konklusioner til grund som udgangspunkt ved afgørelsen af ansøgninger om godkendelse af adoptionssøgende. Hverken i denne betænkning eller i nogen af de øvrige ovennævnte betænkninger udtrykkes der tvivl om, at ansøgenes alder bør indgå som en væsentlig faktor ved bedømmelsen af, om de bør godkendes som adoptanter, idet det fra alle sider synes anset for givet, at personer over en vis alder i almindelighed ikke kan anses for tilstrækkeligt egnede til at adoptere.

De nævnte alderskrav har imidlertid, så vidt jeg kan se, ikke på noget tidspunkt skullet opfattes som ufravigelige. Først og fremmest gælder de ikke ved stedbarnsadoptioner eller andre »familieadoptioner«; i disse tilfælde kræves overhovedet ikke nogen egentlig godkendelse af et samråd eller af adoptionsnævnet, jfr. adoptionslovens § 4 a, stk. 2. Dernæst angives det i ovennævnte betænkning III fra adoptionsudvalget, at kravet om en maksimumsalder for ansøgere om adoption bør følges som altovervejende hovedregel, men altså ikke udtagelsesfrit. Endelig finder jeg at måtte fremhæve, at adoptionsnævnet i den skrivelse, hvorved samrådene pålægges at følge de i betænkning III angivne retningslinjer for godkendelse, anfører, at retningslinjerne skal følges »som udgangspunkt«, men altså ikke uden mulighed for fravigelser, ej heller fra alderskravene.

Der synes således også efter den kurs, der nu følges ved ansøgninger om godkendelse af adoptionssøgende, at være mulighed for fravigelser af de opstillede retningslinjer vedrørende ansøgenes alder. I hvilket omfang der skal ske sådanne fravigelser, må det være overladt til samrådene, eventuelt adoptionsnævnet, at afgøre efter en konkret bedømmelse i hver enkelt sag, og som anført ovenfor finder jeg umiddelbart ikke, at det er justitsministeriets opgave at forsøge at få indflydelse på adoptionsnævnets eller samrådenes arbejde, i særdeleshed ikke vedrørende behandlingen af konkrete sager.

Jeg vil imidlertid gerne til slut henlede opmærksomheden på, at folketingsudvalgets retsudvalg for nylig har stillet et spørgsmål til mig om problemerne omkring godkendelse af

[Justitsministeren.]

adoptionssøgende, affødt af den af adoptionsnævnet nu vedtagne kurs. Jeg vil gerne vente med at tage definitiv stilling til de nævnte problemer, indtil jeg afgiver svar på retsudvalgets spørgsmål, og må derfor, ud over hvad jeg allerede har anført, henvise til dette svar.

Af *Brusvang* (CD) til ministeren for offentlige arbejder (1/12 76):

»Vil ministeren overveje at gøre de jernbanestationer, der i aftentimerne er ubetjente, lidt mere kundevenlige?«

(Spm. nr. 153).

Begrundelse.

Besparelsesbestræbelserne inden for DSB har ført til, at en lang række jernbanestationer landet over er ubetjente i aftentimerne. Formentlig som sikring imod hærverk har dette ført til, at stationsbygningerne aflåses, og at bygningen og stationsarealet henligger i delvist mørke. Visse steder fører dette endog til, at der ikke er adgang til ventesal og telefonbokse. Ved hjemkomst til f. eks. Humlebæk station i aftentimerne er publikum således afskåret fra at tilkalde taxa pr. telefon og kan end ikke gå i læ for vind og regn, mens de venter på, at der eventuelt skal dukke en taxa op på holdepladsen.

Forholdet virker i det hele meget lidt kundevenligt. Jeg respekterer naturligvis fuldt ud DSBs sparebestræbelser. I en tid med stor arbejdsløshed og med en relativt høj arbejdsløshedsunderstøttelse er det imidlertid et spørgsmål, om man ikke bør være parat til at betale for blot en enkelt persons tilstedeværelse som tilsyn ved stationen, således at stationsbygningen kan holdes åben for publikum, så længe togene kører.

Minister for offentlige arbejder *Niels Mathiasens* svar (13/12 76):

Som bekendt har det i de seneste år – bl. a. som led i politiske spareforlig – været nødvendigt at pålægge DSB væsentlige reduktioner af driftsudgifterne.

For at kunne opfylde disse sparekrav har DSB bl. a. set sig nødsaget til at inddrage betjeningen i aftentimerne på en række landstationer. Man har forsøgt alligevel at lade ventesale og forhaller være tilgængelige for publikum, men desværre har det visse steder (bl. a. i

Humlebæk) på grund af hærverk været nødvendigt at aflåse disse lokaliteter i perioder uden betjening.

Det er beklageligt, at dette samtidig kan medføre, at publikum herved afskæres fra at benytte en offentlig telefon. Dette forhold søger DSB dog ved forhandling med telefonselskaberne at råde bod på derved, at der etableres telefonboks uden for bygningen.

Da arbejdsopgaverne i aftentimerne på de stationer, der her er tale om, er meget begrænsede, ville en evt. betjening på stationen i realiteten kun få funktion som tilsyn. En sådan anvendelse af de knappe økonomiske ressourcer ville efter min opfattelse være mindre rimelig, idet de midler, der er til selve trafikken, ville blive tilsvarende reduceret.

Af *Hans Bjerregaard* (FP) til miljøministeren (2/12 76):

»Med hvilken begrundelse kan ministeren ikke godkende de folkevalgte udvalgs indstilling om linjeføringen af forlægningen af hovedlandevej 363 fra Boulevarden i Vejle til Ny Nørup Vest?«

(Spm. nr. 155).

Begrundelse.

Ifølge forlydender i dagspressen vil der endnu gå lang tid, før linjeføringen af nævnte vejstrækning kan fastlægges.

Da både vejdirektoratet, Vejle amt, Vejle byråd og Egtved byråd er gået ind for Ådalslinjeføringen, ønsker jeg ministerens begrundelse for, at linjeføringen ikke allerede er fastlagt.

Da linjeføringen på den omstridte strækning Skibet–Haraldskær meget nøje falder sammen med Vejle amts vejinspektors oprindelige forslag fra 1961, går jeg ud fra, at der ikke foreligger manglende tid til sagsbehandlingen.

Miljøminister *Helge Nielsens* svar (8/12 76):

I anledning af det stillede spørgsmål har jeg indhentet følgende udtalelse fra fredningsstyrelsen:

»Efter naturfredningslovens § 42 skal offentlige anlæg – herunder offentlige veje – placeres og udformes således, at de ikke i unødigt grad virker skæmmende i landskabet.

Den nærmere procedure er fastlagt i miljøministeriets bekendtgørelse nr. 174 af 1. april 1976: »Bekendtgørelse om godkendelse af

[Miljøministeren.]

anlæg af offentlige veje uden for byer og bymæssig bebyggelse.«

Ifølge bekendtgørelsen skal amts- og kommuneveje forelægges til godkendelse for det lokale fredningsplanudvalg. Hovedlandeveje skal derimod forelægges direkte for miljøministeriets fredningsstyrelse.

Forlægningen af hovedlandevej 363, Vejle-Skibet-Bredsten, blev første gang drøftet med de centrale fredningsmyndigheder ved et møde i Vejle den 30. januar 1975. Ved denne lejlighed udtrykte repræsentanter for fredningsmyndighederne betænkelighed ved planer om at forlægge vejen gennem ådalen og henstillede, at andre løsninger blev udarbejdet.

Ved det næste møde om sagen den 23. januar 1976 gav fredningsmyndighedernes repræsentant under henvisning til det forrige møde udtryk for den allerstørste betænkelighed ved alle planer om en vejforlægning gennem Vejle Ådal fra Skibet kirke og mod vest.

Ved skrivelse af 19. juli 1976 fremsendte vejdirektoratet i henhold til vej bekendtgørelsen et projekt, kaldet Alternativ I, til udtalelse i fredningsstyrelsen. Ved skrivelse af 11. november 1976 svarede fredningsstyrelsen vejdirektoratet, at man ikke fandt det rigtigt at godkende det fremsendte projekt. Fredningsstyrelsen opfordrede samtidig vejdirektoratet til en forhandling om andre linjeføringer.

Forud for fredningsstyrelsens svar af 11. november 1976, der er meget omfattende, havde styrelsen foretaget rekognosceringer, afholdt møder og foretaget høringer og beregninger og behandlet modtagne indsigelser og protester mod projektet. Til grund for fredningsstyrelsens foreløbige afvisning og opfordring til nye forhandlinger om andre linjeføringer ligger – hvilket er dokumenteret i det omtalte svar til vejdirektoratet – betænkeligheden ved, at meget store naturværdier, herunder landskabelige og rekreative, kulturhistoriske og arkæologiske, for altid vil gå tabt, idet såvel ådalen, Skibet kirke, Haraldskær park og landskabet syd for Bredsten vil lide skade. Fredningsstyrelsen er som oplæg til nye forhandlinger fremkommet med forslag om to andre linjeføringer, som friholder de ovennævnte landskaber.«

Jeg kan tilføje, at jeg er enig med fredningsstyrelsen i, at alternative placeringer af vejanlægget bør undersøges, således at dette vejanlæg, som alle erkender er vanskeligt at placere,

kan etableres med mindst mulige skadevirkninger.

Fredningsstyrelsen har givet mig tilsagn om, at fredningsmyndighedernes medvirken i sagen vil ske på en sådan måde, at gennemførelsen af vejprojektet ikke forsinkes nævneværdigt heraf.

Af *Glensgård* (FP) til ministeren for skatter og afgifter (2/12 76):

»Er der overvejelser i regeringen angående kapitalvindingsskattelettelser inden for landbrug eller mere generelt?«

(Spm. nr. 156).

Begrundelse.

Den nyudnævnte formand for jordlovsudvalget – den socialdemokratiske folketingsgruppes sekretær, hr. Karl Johan Mortensen – sagde onsdag den 1. december 1976 i en radioudsendelse vedrørende landbrugsproblematikken, at han var bekendt med, at adskillige landbrug ikke blev effektivt udnyttet, fordi den ældre landmand bortforpagter jorden, sælger besætningen og bliver boende i bygningerne.

Der var efter gruppesekretærens opfattelse behov for at se nærmere på disse problemer, idet han var enig med landbrugets organisationer i, at 25 pct. af arbejderne er beskæftiget enten direkte eller indirekte med landbrugsproduktion.

Spørgeren er enig med hr. Karl Johan Mortensen i, at kapitalvindingsskatten er en hindring for generationsskiftet og for effektivisering af produktionen. Spørgeren håber derfor, at jordlovsudvalgets formand i denne sag tegner regeringen og socialdemokratiet.

Ministeren for skatter og afgifter *Svend Jakobsens* svar (13/12 76):

I anledning af det stillede spørgsmål vil jeg gerne bekræfte, at der foregår overvejelser med sigte på at lette generationsskiftet.

Jeg kan i den forbindelse henvise til det afsnit i augustforliget, der handler om beskatningen af kapitalgevinster.

Det hedder her, at der er enighed mellem forligspartierne om, »at egentlige kapitalgevinster vedrørende jord og fast ejendom, det vil sige værdistigninger ud over den prisudvikling, som er en følge af pris- og omkostningsstigninger, skal undergives en rimelig beskatning.

[Ministeren for skatter og afgifter.]

Forligspartierne vil derfor arbejde videre med løsningen af disse problemer. Den tilstræbte løsning skal tage hensyn til de vanskeligheder, den nuværende beskatning volder for generationsskiftet, især inden for landbrugserhvervet.«

På grundlag af denne vedtagelse drøfter regeringen og forligspartierne mulighederne for at lette generationsskiftet.

Af *Inger Stilling Pedersen* (KrF) til handelsministeren (2/12 76):

»Vil ministeren tage skridt til at ændre den forsimplede sprogbrug i radioens energisparekampagne?«

(Spm. nr. 158).

Begrundelse.

Det kan ikke være rimeligt, at de af offentlige myndigheder foranstaltede radiokampagner anvender et sprog, som er spækket med eder og forbandelser. Da disse indlæg kommer uden annoncering imellem forskellige udsendelser, påtvinger man befolkningen at lytte til en sprogbrug, som støder store dele af det danske folk. Det må også bemærkes, at disse indlæg sendes i tilslutning til børneudsendelser.

Handelsminister *Per Hækkerups* svar (10/12 76):

Energisparekampagnens budskab skulle gerne nå ud til alle dele af befolkningen. Det kan føre til, at man i visse udsendelser finder det formålstjenligt at bruge et lidt dristigt ordvalg for at ramme en sprogbrug, som måske ikke er så ualmindelig, som fru Inger Stilling Pedersen måske forestiller sig. Det kan gøres med større eller mindre held og, erkender jeg, også med mere eller mindre smag. Formanden for energispareudvalget har meddelt mig, at nogle monologer, der har været benyttet i radioens program 3 i den senere tid – jeg går ud fra, at det er dem, fru Inger Stilling Pedersen tænker på – og hvor man har kombineret et måske lidt dristigt ordvalg med humor og ironi, ikke er fundet tjenlige, og at disse indslag derfor ikke vil blive genanvendt.

Af *Wamberg* (FP) til landbrugsministeren (3/12 76):

»Ministeren bedes oplyse, hvad de samlede omkostninger forventes at blive vedrø-

rende Projekt Skov og Folk – dels hvilke bevilgninger der allerede er givet, dels hvilke der forventes derudover.«

(Spm. nr. 160).

Begrundelse.

Det angives i den tryksag med lodseddel, der uddeles til »skovgæster«, at formålet er »at prøve at udforme de danske skove efter deres behov«.

Hvorledes dette formål bliver opnået, uden at spørgeskemaet indeholder spørgsmål, der har sigte mod målsætningen, ser jeg gerne uddybet i ministerens svar.

Landbrugsminister *Poul Dalsagers* svar (10/12 76):

De samlede omkostninger ved Projekt Skov og Folk forventes at ville beløbe sig til ca. 1 mill. kr. Der har af statens jordbrugs- og veterinærvidenskabelige forskningsråd været bevilget 147.000 kr. i finansåret 1975–76 og 250.069 kr. i finansåret 1976–77 til projektet.

Til projektets færdiggørelse anslås der at være behov for følgende beløb, der vil blive søgt bevilget gennem statens jordbrugs- og veterinærvidenskabelige forskningsråd: 260.000 kr. i finansåret 1977–78, 250.000 kr. i finansåret 1978–79 og 125.000 kr. i finansåret 1979–80.

Projektet er et forskningsrådsinitiativ, der har til formål at klarlægge:

1. hvordan befolkningen rent faktisk anvender skovene i sit friluftsliv,
2. hvilke ønsker til skovenes udformning der knytter sig til denne anvendelse, og dermed
3. hvorledes skovene bedst muligt kan tilfredsstille samfundets fremtidige behov såvel for råstof som for friluftsliv samt andre behov, der kan opfyldes med skovene som middel.

Som det vil være bekendt, har der gennem en længere årrække i den offentlige debat været lagt stedse større vægt på skovenes betydning for friluftslivet, og denne tendens har også spillet ind ved politiske beslutninger som den ved naturfredningsloven i 1969 gennemførte åbning af de private skove for almenhedens færdsel og ophold.

Skovene tjener imidlertid mange andre interesser end befolkningens friluftsliv, først og fremmest produktions- og beskæftigelsesmæssige, og disse forskellige behov må nærmere analyseres for at gøre det muligt i den fremti-

[Landbrugsministeren.]

dige danske skovbrugspolitik at afbalancere og samstemme de samfundsinteresser, som skovene skal varetage.

Skovens rekreative betydning har ikke tidligere været gjort til genstand for mere systematiske eller omfattende undersøgelser, og de fremherskende synspunkter herom har i høj grad støttet sig på fornemmelser og følelser. Det påbegyndte Projekt Skov og Folk tilsigter at nå til en bredere og mere objektiv belysning af denne side af skovens funktion, og jeg finder projektet velmotiveret. Det er i øvrigt godkendt af den forstlige forsøgskommission, der er det styrende organ for statens forstlige forsøgsvæsen, og anbefalet af direktøren for statskovene, af Dansk Skovforening, af Danske Forstkandidaters Forening og af Danske Skovteknikeres Landsforening. Et stort antal skovejere medvirker i undersøgelsen, og der regnes med, at et samlet skovareal på 200.000 ha eller op mod halvdelen af landets skovareal vil indgå i tællingerne, og at man vil modtage omkring 30.000 besvarede spørgeskemaer.

Om de udsendte spørgeskemaer har en hensigtsmæssig udformning, har jeg ikke forudsætninger for at vurdere, men jeg kan oplyse, at medarbejdere såvel fra socialforskningsinstituttet som fra Gallup Markedsanalyse, der vel må formodes at være sagkyndige med hensyn til opinionsundersøgelser o. lign., har ydet bistand ved skemaets udformning. I øvrigt vil jeg gøre opmærksom på, at det meste af skemaets sidste side (pkt. 11) er afsat til bemærkninger eller forslag fra skovgæstens side.

Af *Wamberg* (FP) til landbrugsministeren (3/12 76):

»Vil ministeren nu benytte sin indflydelse til at sikre, at EF ikke i sommeren 1977 eller senere inddrager sig på at hindre halmeksport?«
(Spm. nr. 162).

Begrundelse.

Ved EF-forordninger nr. 1667 og 1840 af 8. og 29. juli 1976 pålagdes eksportafgifter på ca. 25 kr. pr. 100 kg halm. Denne afgift har bevirket, at danske landbrugsvirksomheder har måttet brænde halmen i stedet for at få fremmed valuta hjem til landet ved at eksportere den.

På et sent tidspunkt – den 24. august 1976 – opstod dispensationsmulighed for kvoter, der ligger inden for, hvad der er eksporteret inden

for de sidste 3 år. Selv bortset fra det for sene tidspunkt er en sådan regel ikke tilstrækkelig til at afbøde miseren. Danmark skal gerne udvide sin eksport til de lande, der byder de bedste priser, og dispensationsreglers praktisering kræver ansøgninger med deraf følgende goldt papirarbejde, forsinkelser og misforståelser.

Landbrugsminister *Poul Dalsagers* svar (13/12 76):

Den alvorlige tørke i Europa i sommeren 1976 medførte et betydeligt fald i produktionen af foder og samtidig væsentlige prisstigninger. For at sikre forsyningerne og for at undgå urimeligt store prisstigninger på det fælles EF-marked indførte EF-Kommissionen den 29. juli 1976 en afgift ved eksport af halm til tredjelande på 3 RE pr. 100 kg (kr. 23,68/100 kg). Eksportafgiften havde først og fremmest til formål at forhindre, at prisstigningerne i tredjelande skulle føre til så store stigninger i eksporten, at EFs egne forsyninger blev truet. Efter en fornyet vurdering af situationen åbnedes der pr. 24. august 1976 mulighed for fritagelse for eksportafgiften for så vidt angik traditionelle leverancer til tredjelande, hvilket for Danmark andrager 8.000 t om året til Norge og Sverige. Det har herved indtil nu været muligt at bevilge fritagelse for eksportafgift for samtlige de halmleverancer til tredjelande, som landbrugsministeriet har modtaget ansøgning om. Herudover er der afgiftsfrit blevet eksporteret halm til andre EF-lande.

Landbrugsministeriet er bekendt med ganske få tilfælde, hvor landmænd med henvisning til indførelse af eksportafgiften over for tredjelande har foretrukket at brænde halmen fremfor at udnytte afsætningsmulighederne inden for EF. Dette er naturligvis meget beklageligt.

Tilsvarende foranstaltninger som for halm har tidligere været gennemført for korn, hvilket har medført, at man i EF har undgået de meget betydelige prisfluktuationer, som har kunnet konstateres på tredjelandsmarkedene.

De danske eksportinteresser er først og fremmest koncentreret om eksport af forædlede animalske landbrugsprodukter. For denne produktion er det af meget stor betydning, at der er en tilstrækkelig forsyning med foderstoffer i EF.

Jeg kan derfor ikke på forhånd give tilsagn om at ville søge at forhindre eksportafgifter for halm til tredjelande i de kommende år. Alt afhænger af markedssituationen og i øvrigt

[Landbrugsministeren.]

også af mulighederne for udvidet anvendelse af ludet halm til foder.

Af *Aksel Knudsen* (KrF) til ministeren for offentlige arbejder (7/12 76):

»Vil ministeren ved projekteringen af den kommende Storebæltsbro lade alle miljømæssige og økonomiske konsekvenser undersøge, særlig overveje at indføre broen på Fynssiden så nordligt som muligt ved en pillekonstruktion, også på land, men med en gennemsejlingshøjde på mindst 20 m?«

(Spm. nr. 163).

Begrundelse.

Der er i brede kredse på Fyn en voksende bekymring for, at bygningen af den kommende Storebæltsbro efter den nuværende plan vil være til stor skade miljømæssigt i og omkring Nyborg. Da der sommeren igennem er i tusindvis af fynboer og turister, der nyder badelivet ved strandene omkring Nyborg, vil det være en uoprettelig skade, hvis broen som beskrevet bliver bygget på en kilometerlang dæmning ud i bæltet, hvorimod en bro udført i pillekonstruktion helt i land vil være en bedre løsning.

Der er i Nyborg en voksende skare af fritidssejlere, som har både, der har en mastetop, der er op til 18 m over vandet. Disse sejlere tvinges ud i Østerrenden, til stor fare for sig selv og den stadig stigende trafik af store skibe i Østerrenden, hvis broen kun får en gennemsejlingshøjde på 6 m, hvorimod en højde på 20 m vil give mulighed for gennemsejling i Vesterrenden.

Kombinationen dæmning-lavbro vil nedsætte gennemstrømningshastigheden i bæltet, hvorved udledningen fra Nyborgs spildevandsledning i bæltet vil bevirke, at hele den vidunderlige Storebæltskyst vil blive fyldt med slam.

Den projekterede linjeføring af broen vil miljømæssigt og støjmæssigt være til ulidelig gene for Nyborgs befolkning, hvorimod en nordligere linjeføring vil afhjælpe dette.

Minister for offentlige arbejder *Niels Mathiasens* svar (14/12 76):

Jeg kan bekræfte, at projekteringen af Storebæltsbroen selvfølgelig vil omfatte en detaljeret undersøgelse af alle væsentlige miljømæssige og økonomiske konsekvenser af anlægget.

Den konkrete linjeføring af broanlægget på Fynssiden, som spørgsmålet tager sit udgangspunkt i, stammer oprindelig fra undersøgelser i 1960'erne, og det er klart, at den siden da stedfundne udvikling i sig selv giver anledning til en revurdering. Der tænkes her også på de i mellemtiden tilkomne miljø- og planlægningslove, som nu stiller nye krav om en godkendelsesprocedure for sådanne store anlægsarbejder.

Spørgsmålet om dæmningsstrækningernes længde vil ligeledes blive nyvurderet, og en nøje afvejning af de rekreative, miljømæssige og økonomiske konsekvenser vil blive foretaget. Spørgsmålet om anlæggets eventuelle konsekvenser for gennemstrømningshastigheden i bæltet vil blive undersøgt i samarbejde med miljøministeriet, som har en igangværende undersøgelse af vand- og stofudvekslingen gennem de danske sunde og bæltter, kaldet Bæltprojektet.

Med hensyn til spørgsmålet om gennemsejlingshøjden over vandet i Vesterrenden må jeg minde om, at det i loven om anlæg af Storebæltsbroen er fastlagt, at strækningen over Vesterrenden skal være en lavbro, og der er i bemærkningerne til lovforslaget gjort rede for, hvad der nærmere menes hermed. Jeg mener ikke, det vil være rigtigt nu på ny at rejse spørgsmål om dette forhold med henblik på, som spørgeren er inde på i sin begrundelse, at åbne mulighed for gennemsejling af fartøjer med helt op til 18 m højde. Derimod vil jeg finde det rimeligt, at man som led i projekteringen nærmere overvejer rimeligheden af en vis mindre forøgelse af gennemsejlingsmulighederne, specielt med henblik på det store antal mindre lystfartøjer, uden hermed at ændre afgørende på de hidtidige økonomiske forudsætninger for anlæggets gennemførelse.

Jeg kan i øvrigt oplyse, at styrelsen for Statsbroen Store Bælt har aftalt møder med de lokale politiske myndigheder i januar måned, bl. a. med henblik på en drøftelse af miljø- og planlægningsspørgsmål.

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om Danmarks Riges fiskeriterritorium.

(Lovforslag nr. L 102. Fremsat 9/11 76. Første behandling 23/11 76. Betænkning 10/12 76).

Der var ikke stillet ændringsforslag.